



Български Книжици.

ЧАСТЬ III.

1859 НОЕМВРІА

КНИЖКА ПЪРВА

ЗА НАЧАЛО-ТО

*Распространение-то и утвърждение-то на Християнскѣ-тъ
въра между Българе-тъ.*

ОТЪ

Теодора Столнова Бурмова

Продълженіе.

Вишѣ Кн. 20. година II`стр. 642.

• До това врѣмя нѣмъ бѣхъмъ язичници, продължили проведени-
ни-тъ български, и само не давно ся удостоихъмъ да приемиѣмъ бла-
годать-тъ на Християнство-то. Но тѣзи причинѣ, за да не може
да ни обличи нѣкой въ заблужденіе, желаемъ да ся научимъ отъ
васъ, намѣстници патриаршески; на боѣхъ Црѣквѣ сме длѣжни нѣмъ да

Година 2. Чясть 3. Кн. 21.

*

сж повинували. — На св. Римскѣ Црѣкѣ, прибръзали да отворѣтъ легати-тѣ, и прѣдставили за потврѣженіе на мисль-тѣ си товѣ Българе-тѣ искали отъ папѣ Николая и пріеми наставленіе и свѣщенници и чи тѣзи дѣрни-тѣ ся намирали иеще въ Българіѣ тогѣ на. Но пратенници-тѣ нѣ забѣлѣжили, чи на всичко туй тѣ е противорѣчѣтъ, тѣй като сж съгласни да ся покорѣтъ на Римскій тѣ прѣстоля, а само желятъ да чуѣтъ обще-то опрѣдѣленіе на сички-тѣ Патріаршески прѣстоли за това нѣщо. «Опрѣдѣленіе хортували тѣ, заедно съ тѣзи патріаршески намѣстници, на коѣ Црѣковѣ е по справедливо да ся подчини Българіа, на Римскѣ-ти ли или Цариградскѣ-тѣ». На това прѣдложеніе легати-тѣ отговорили уврѣдливо, като утвърждавали, чи тѣ не били проводени за такива работи въ Цариградъ; чи тѣ можѣтъ да ся занимаватъ само съ работи, кои-то имъ сж поручени, и чи Българіа, ако ся грѣси тѣхно-то собствено мнѣніе, е длѣжна да принадлежи на Римскѣ-тѣ Црѣкѣ. За да ся рѣши питаніе-то по просто и по скоро прѣдставители-тѣ на восточни-тѣ патріаршески столове попитали сжщи-тѣ Българе, на коѣ власть е било подчинено тѣхно-то отечество и какви священници сж намѣрили тѣ, кога го приземали отъ Гръци-тѣ, латински ли или грѣцки? Тѣй като български-тѣ посланници отговорили, чи прѣдци-тѣ имъ намѣрили тогава грѣцкѣ священници, то мѣстоблюстителі-тѣ патріаршески безъ забавѣ имъ дали да забѣлѣжѣтъ; чи това е явенъ признакъ за законнѣ-тѣ власть, коя-то има Цариградскій-тѣ патріархъ надъ тѣхно-то отечество. Напрасно подирѣ туй ся старали папски-тѣ легати да докажѣтъ, чи мнѣніе-то на патріаршески-тѣ прѣдставители не е справедливо; напрасно тѣ сочили царски-тѣ декретали; по кои-то ушѣ отъ древни-тѣ врѣмена, зависѣли отъ Римскій-тѣ прѣстоля древній и новій Епиръ, всячка Тессаліа и Дарданіа (198), напрасно (198) Истина-та е ч папи-тѣ правила само прилязаніа за тѣ

зно тѣ повтарѣли, чи Българе-тѣ ся доброволно отдали на папж-тѣ; чи римско-то духовенство остава юще у тѣхъ да ги приво-
жда отъ заблужденіе-то къмъ истиннѣ-тѣ. Прѣдставители-тѣ на
восточни-тѣ патріаршески прѣстоли не си прѣмѣнили рѣшеніе-то.
— Вилгелмъ библіотекаръ, кой-то је описалъ тѣзи прѣписи
въ жизнеописаніе-то на Адріана II, не ни прѣдставя възраженіа-
та, кои-то тѣ сѣ направили безъ съмнѣніе врѣхъ тѣзи мнимы
доказательства на папски-тѣ легати. Той казва само, чи кога па-
тріаршески-тѣ мѣстоблюстителы попитали тѣзи дѣрши-тѣ, на које отъ
прѣдставленни-тѣ доказательства тѣ приписвѣтъ въ настоящи-тѣ
случай силѣ, легати-тѣ имъ отговорили съ негодованіе: «ане-
столскій-тѣ прѣстолъ ни самъ, ни прѣзъ насъ не ви је избралъ
васъ, кои-то сте нѣму подчинени, за сѣди въ работѣ-тѣ си. На
него само принадлежи право да сѣди всичкѣ-тѣ Цркви. А ва-
ше-то опредѣленіе той съ таквѣзи сѣщо леснотѣ прѣзира съ
каквѣ-то Вѣи го произносите», подиръ које-то прѣдставители-тѣ
на восточни-тѣ патріарси повторили прѣво-то си опредѣленіе. Ле-
гати-тѣ сврѣшили засѣданіе-то съ рѣчь къмъ патріарха Игнатіѣ,
въ коѣ-то го умолявали да не встѣпа той въ управленіе-то на
Българіѣ, за да не би да загуби римска-та катедра прѣзъ не-
го собствениость-тѣ си. Тѣи происхождало и ся сврѣшило пре-
ніе-то на Българіѣ между тѣзи и другѣ-тѣ стрѣнѣ, спорѣтъ о-
писаніе-то на Вилгелма Библіотекаря (199). Съ много по го-
лѣмо пристрастіе го прѣдставя нѣго други единѣ западенѣ пи-
сатель, Анастасій Библіотекаръ, макаръ и да је билъ съвремен-
никъ на тѣи происшествія. Той хортува, чи императоръ-тѣ прѣд-

зи страни и ся старали да ги откъснѣтъ отъ цариградскій-тѣ патріар-
хатъ, въ које-то по нѣкога и успѣвали отчасти. *Истор. первобытной
Христіанской Церкви у Славянъ Маѣевскаго. Стр. 8—12.*

(199) Anast, Biblioth, Hist. Eccl, et de vitis Pontificum, p. 122. 123.

варително наредилъ да ся не пуска никое друго лице въ събрание-то освѣнъ неговий-тъ прѣводитель; чи този дирний-тъ прѣдавалъ мѣстия-та на тѣзи и на другѣ-тѣ стрѣжъ, спорѣдъ щѣе то на императоръ-тъ, отъ що легати-тъ хортували съ блѣгаски-тъ пратеници и съ прѣдставители-тъ на патриаршески-тъ прѣстоли, както ся щѣло на императоръ-тъ, и чи съ такъвзи начинъ блѣгарски-тъ посланници били ушъ излѣгани (200). Но на тои съврѣменно противорѣчи, какъто ни видѣхмы, повѣствованіе-то Вилгелмово, спорѣдъ както папски-тъ легати прѣдставили нѣколко доказателства за да защитѣтъ нѣими-тъ права на Римскій-тъ прѣвосвященникъ на Блѣгаріѣ. Други по сили отъ тѣзи доказателства тѣ и не сѣ могли да намислѣтъ. Итвърдѣ е невѣроятно да е былъ императоръ, Василіѣ Македонянинъ тѣй не далновиденъ въ този случай, що-то да ся е рѣшилъ да избере такъвзи ненадѣжни срѣдства за да достигне желаниѣ-тъ си цѣль. Ако да бѣхъ били излѣгани блѣгарски-тъ посланници, то неужели не щеше да упомяне за това папа Іоаннъ VIII, кой-то е написалъ толкова писма до блѣгарскій-тъ царъ и до негови-тъ голѣмци, за да ги придума да ся присъединѣтъ пакъ къмъ западни-тъ Цркви? Безсовѣстна-та лѣжа е очевидна.

Борисъ като ся научилъ зарѣдъ рѣшеніе-то на Съборъ-тъ кога ся връжали негови-тъ посланници, на кой-то подиръ това като ся сврѣшило прѣніе-то, било вручено опредѣленіе-то на пълномощни-тъ по грѣцки и латински, (201) ималъ сега законно основаніе да испяди изъ царство-то си западно-то духовенство и да приеме вѣсточно-то. По негово-то предложеніе епископъ

(200) Anast in praefat. oct. Syn. Concilior. T, XXIII. p. 132,

(201) ibid.

Гримоалдъ, кой-то управѣлъ по онуй время Българскѣ-тъ Црѣк-
вѣ си отишѣлъ въ Римъ съсъ священници-тъ си и прѣдставилъ
письмо отъ царь-тъ, въ кою то този дирный-тъ увѣрява папѣ-тъ,
чи шеговъ-тъ епископъ длѣженъ билъ да остави Българіѣ, като
послѣдовало таквози рѣшеніе отъ патріаршески-тъ прѣдставители.
Вилгелмъ Библиотекаръ подозрѣва, чи Гримоалдъ билъ подкупенъ
тѣй като священници-тъ утвърждавали, чи тѣхъ ги понуждавали
да излѣзѣтъ отъ Българіѣ не Гръци или Българи, а самъ си е-
пископъ-тъ имъ, между туй като дирвый-тъ увѣрявалъ, чи него
го испѣдими сами Българе-тъ (202). Може царь Михаилъ да му
е и предложилъ пѣкои дарове да го удали съ добро и безъ за-
бавѣ отъ владѣнія-та си.

Но папи-тъ не тѣй лесно ся отrekli отъ притязанія-та ся
за Българіѣ, както лесно ся сврѣшило удаленіе-то изъ прѣдѣли-
ли-тъ ѣ на подчинено-то тѣмъ духовенство. Длѣго тѣ іеше има-
ли взаимнописаніе съ Цариградъ, съ Българскыи-тъ царь и не-
гови-тъ сановници за да си врънѣтъ власть-та надъ Българе-тъ.
Еще Адрианъ II, като ся научилъ за дохаждане-то на восточный-
тъ архіепископъ въ Българіѣ, писалъ въ 871 г. до императо-
ра Василія Македонянина, чи прѣво-то му благочестіе ся потѣ-
мнило, защо-то той съдѣйствувалъ на Игнатія, да ся назначи въ
Българіѣ архіепископъ; чи ако Игнатій не отстапи отъ управле-
то на тѣзи область, то и самъ си не ще да избѣгне канониче-
скѣ-тъ строгость, а епископи-тъ и священници-тъ, кои-то е и-
спроводилъ тамъ, ще бѣдѣтъ извержени освѣнь това дѣло сѣ сега
подъ запрещение, Въ този комахан сѣщій тонъ писалъ той тогава
и на самага Игнатія, съ оплакване чи епископъ-тъ и священ-

ници-тъ Римски били исплдени изъ Българіѣ безъ да ся сторѣ
на начальникъ-тъ имъ извѣстіе (203). Еще съ поголъмо високо-
мѣріе пишълъ грамоти-тъ си прѣемникъ-тъ на Адріана II, Іоаннъ
VIII. Той писалъ въ 878 л. на Игнатіѣ, чи подиръ прѣво и вто-
ро увѣщаніе да ся отетѣпи отъ управленіе-то на Българіѣ, съ-
довало да го лишѣтъ отъ общеніе съ апостольскій-тъ прѣсто-
лъ, по умѣренность-тъ и снисходительность-тъ на този дирій-тъ,
той ся увѣщѣва пакъ да изведе безъ забавѣ изъ Българіѣ вси-
ки-тъ епископи и священники посвящени отъ него или неговѣ-тъ
подчинени, тѣи щото въ трийсѣтъ дена да не остане тамъ ни единъ
отъ тѣхъ. Въ противенъ случай той ще бѣде лишѣнъ отъ тѣло-то и
кръвъ-тъ Христова, а ако му ся продължи опираніе-то, то и отъ
самій-тъ патриаршескій санъ, кой-то той ѣ пріелъ по милость-тъ
на папѣ-тъ (204). Тѣзи грамота впрочемъ не заварила Игнатіѣ
живѣ. Въ сѣщѣ-тъ години папа-та проводилъ посланіѣ до Блъ-
гарскій-тъ царь, Михаила и до неговѣ-тъ велможи прѣзъ легати-
тъ си, Павла Анконитанскаго и Евгеніѣ Остіенскаго, кои-то като
били проводени въ Цариградъ искали порученіе да нагледѣтъ и
Българскѣ-тъ Прѣвѣж (205), вѣројатно съ цѣль да подкрѣпѣтъ
съ увѣщанія-та си посланія-та на папѣ-тъ.

(Слѣдува.)

(203) Epist. Hadr. ap. Baron. adann. 871.

(204) Epist. Ioan VIII ap. Baron. adann. 878.

[205] За тѣхъ писалъ папа-та до императора Василя да имъ
не възбрана да отидѣтъ въ Българіѣ, но да имъ даде надѣженъ во-
дачъ, и казалъ че тѣ отидѣтъ тамъ само да посѣтѣтъ Българскій-тъ
царь [Ep. 10 ap. Bar. ad ann. 878].

ЗА БЪЛГАРСКА-ТА КНИГА

И Л И

За Азбука-та и Правописаніе-то на Новобългарскія-тъ езикъ.

Отъ Т. Н. Шишкова.

Като имамы да говоримъ за наша-та “ книга „, нека по-напредъ видимъ кореня-тъ и значеніе-то на дума-та *книга*, която въ нѣкои стары ръкописи срѣща са *кѣнига* и *гѣнига*.

И тъй, дума-та *книга*, споредъ *гѣнига*, дава ни да помислимъ, че може да произхожда отъ кор. *гѣн* на глагола-тъ *гѣнѣхъ*, черковносл. *ишу*; оттамъ и *книга*, безъ съмнѣніе, ще са посрѣща съ *гѣнига*, още и съ *свитѣкъ* (свитокъ):

Ный употребляемы дума-та “ книга „, и за бѣла книга (*)

(*) Че у насъ: *книга* = *хартія* = *писмо*, и *слово* = *буква*, увѣряваны са отъ тѣзи народна пѣсня:

Разыгра са Черно море,
Черно море, Бѣло море —
Та исфрѣкна черенъ гѣлѣбъ,
Че си кацна срѣди Варна
На Кале-то на кубе-то.

Съ крыле трепти черенъ гѣлѣбъ
Съ крыле трепти съ уста гуца.
Отъ крыле му *книже* падна,
Бѣло *книже* — черно *слово*.

..... »

или *хармія*—съ Лат. *charta*, *χάρτης* [*χάρτι*], и за *писмо*—*πιστόν*, и за *слово* или *буква*—*γράμμα* и за едно съчленіе—*книга*—*βιβλος*: слѣдовательно, кое е същото нейно значеніе? --Тука са показватъ двѣ собственны значенія на дума-та *книга*: едно съ Гр. *χάρτης* отъ Лат. *charta*—Френс. *papier*, и друго съ Гр. *βιβλος*, Лат. *liber*, Френ. *livre*; а други-тъ се сж метафорически, както и *книжовенъ*, *безкниженъ* (= *χωρητικόν*, *ἀγραμμάτος*) вм. *ученъ* и *неученъ*, *неукъ*.

Отъ Метафорическо-то значеніе на дума-та *книга* вм. *слово* или *буква*—съ Гр. *γράμμα* и Фр. *lettre*, да земеме подъ разсматриваніе дума-та *слово*, сравнително съ *буква* и *дума* или *рѣчь*.

Слово дохожда като отъ *слю*—*слои*, каквото отъ *бію*—*бой*, сродно съ Гр. *λύω* и Лат. *solvere*, *solvo*.—и има значеніе первоначално, а сега прикрито въ *слогъ*—*συνλογία* (*syllaba*). Оттука дума-та *слово*, множ. *слова*, по-прилича да се замѣнува съ *буква*, мн. *буквы* (*lettre*, *des lettres*), отъ които ставатъ слога-тъ, а не съ *рѣчь* *оратіо*—*discours*—*λόγος*, ако и нѣкой нхъ *слово* да се равни съ *λόγος*, но не и съ *oratio*, съ *рѣчь*. Поради туй никакъ си нема мѣсто-то *рѣчь*, сравнена съ Гр. *λέξις*, *lexis* (= *vox*, *verbum*), което на Български се равни съ *дума*, Черковно-Славенски глаголах.

Слѣдовательно, у насъ дума-та *слово* има отвлечено значеніе, повече-то Логическо, което показва, тѣй да речемъ, превъзнесеніе-то и възмозаваніе-то на мысль-та чрезъ звука-тъ гласовный въ говореніе-то: за туй у насъ *безсловесенъ*—съ *ἀλόγος*, но тука *λόγος*, *слово*—*λογος* (*logos*);—за туй у насъ нежатъ се мѣсто-то и епитеты-тъ *Словесный* и *Словесныйшій*, какво-то у Гърци-тъ *λόγιος*, *λογικός*, за учени и многоучени хора. —

Да дойдемъ сега на предмета-тъ, за който смы възнахъ реч-

ны да речемы нѣщо, сир. колко буквы сж необходимы за днеш-
ныя-тъ нашъ языкъ и тѣхно-то употребленіе въ Правописаніе то,
косто гледамы, че отъ днешъ-на-днешъ по-разнообразно, по-шере-
но става—и, Богъ знай, на колко ще ся расподѣли една-та и
сама негова страна, ако се тѣй върви!

Който стѣпва или е стѣпилъ въ страна-та на Новобългар-
ско-то правописаніе, стведитѣждь посрѣща и мѣчнотіи, които, по
ное-то мнѣніе, сж повече отъ неосновното и съвсѣмъ произвол-
но употребленіе буквы-тъ, падежы-тъ и члена-тъ. Заради туй,
милий читателю, склонете наедно да поразгледамы:

1) Буквы-тъ изобщо, 2) съставатъ на думы-тъ и тѣхно-то
значение, 3) падежы-тъ Старо и Новобългарски, 4) и най-подирь
правописаніе-то на буквы-тъ;—и това сичко-то дано са прием-
неше отъ наши-тъ Книжовници за малѣкъ единъ Грамматическій
опытъ.

I. ЗА БУКВЫ-ТЪ ИЗОБЩО.

Що е Езыкъ, Буквы и Азбука.

Езыкъ са нарича изразяване-то на мысли-тъ ны посред-
ствомъ чувственны едни бѣлезы, които представятъ думы-тъ
копееже челькъ свои-тъ мысли, чувствованія и желанія може да
изразява чрезъ различни-тъ органы на тѣло-то; то и съ рѣце и
глава, и пр. може да ся изразява, както правятъ нѣмы-тъ. Но
и-добрыя-тъ органъ за изразяване-то на мысли-тъ ны е е-
за-тъ.

Чрезъ различно обращанье и удрянье на языка-тъ въ уста-
когато щемъ да продумамы нѣщо, излазятъ много звукове

конто, като ся съединять помежду си, ставать способны да кажатъ многообразны наши мысли, чувствованія, исканія. Тѣ просты първоначалны звукове са изображавать съ бѣлѣзы, а са звѣтъ *буквы* (1); туй значи и *слова* въ разговорный езъкъ.

Но дума-та « буква » има двойко значеніе: едно, въ покаява отдѣльный звукъ на гласа-тъ челяшкій, и друго—неко-то изображаванье на писмо, *книга*. А сички-тъ буквы на е-кой-да е езъкъ, сбраны и расположены въ известень редъ бразувать или съставять негова-та *Азбука* (Алфаветъ).

Старо и Ново—българска азбука.

Забѣл. Много време и мнозина учены Славенисти ся занимавали съ Исторія-та на Славенскій езъкъ, но испытъ веке, че никой неиздари и неписа толкози удачно за Старо-българска-та Писменность, колкото въ наше време Славныя-тъ Ч. П. И. Шафарикъ. Той особно въ свое-то съчиненіе « За

(1) Много време буквы-тъ отъ най-папредъ ся са делъ ли; а за туй са употреблявали първънь каменны плочи, сеченъ стове отъ най-меки металлы, какъвто е свинеца-тъ, на-по-като са прѣснало туй искусство между хора-та, зели да употребаватъ по-много-то леки и леснопрѣносны вещества. Въ нѣ-страны, за тѣзи работа употребили и кора отъ дръвы, особо-букова-та (отгмъ у насъ и названіе-то на буквы-тъ); въ нѣ-пакъ—дървени дъщицы навощены, и на тѣхъ пишали съ с-или желѣзна игла. По-подирѣ зели да правятъ, пергаминъ отъ жи на животны-тъ, до като изнамѣрили книга-та за писмо, харчид-та.

вора-ти и отечество-то на глаголически-ти слова (2) — неоспоримо вече доказа, че Славене-тъ сж. имали съ време двѣ азбуки—Глаголическа-та или *глаголица-та* и Кириловска или *кирилица-та*, слѣд. и двама изобрѣтатели: на първа-та Кирилъ Философъ, а на втора-та Климентъ (3), който былъ епископъ Пеликій въ България, както Кирилъ съ брата си Методія—епископъ Панонски и Моравски, съвременни и наши Апостоли, учители, просвѣтителн. Кога е тъй нетрѣба ли да са попытамы право ли е да почитамы Кирила за изобрѣтатель на Старобългарска-та наша азбука вмѣсто реченнаго Климента, и, като славимъ память-та на първия-тъ наедно съ брата му, да мълчимъ за втория-тъ ??? — Но тукъ не ни е то работа-та, колкото да видимъ кои буквы е ималъ и кои трѣба да има новия-тъ Българскій езикъ.

За буквы-тъ на Старобългарскія-тъ езикъ, доста писа Г-нъ Кръстьовичъ въ своя-тъ « Писма ». За туй тука съгласно съ него исповѣдвамъ, че Старобългарска-та Азбука е была отъ 38 буквы, на които сетиъ иритурили еще 6, та сички-тъ станали 44 тѣзи (4):

(2) Виж. за тѣзи книга Шфариксва статья-та на М. П. въ Бълг. Книжници Год. 1, Часть 2. №=10. А сжщія-тъ преводъ неенъ подъ заглавие: « Ради зачало-то и мѣсто-то на глаголически-тъ слова » въ първогодишны-тъ пакъ Бълг. Книжници № 16, 18, 19, 20, 22, 23, 24.

(3) Да ли не е самыя-тъ този Климентъ, за когото Г-нъ Раковскій споменува въ своя-тъ « Показалецъ »? Виж. Цареградскій Вѣстникъ № 448.

(4) За тѣхъ виж. особно 17 брой отъ първогод. Български Книжници, стр. 17—23.

КАТАЛОГЪ

*На съхранены-тъ въ Рыльский-тъ Монастырь ржкопис-
ны книги:*

№ 1.—Слова Св. Григорія Богослова. ржкописъ въ цѣль
листъ безъ начало, а съ конецъ.

№ 2.—Литургия Св. Златоустаго, рук. въ четверть безъ
начало и конецъ, писана отъ двѣ разны ржцѣ и въ разное время;
Въ нейж Евангелія Въскръсны и Страстны, Апостолы и Еванге-
лія дневны и другы ситнорш, и часты отъ преждеосвящ. Литу-
ргыж.

№ 3.—Псалтирь тѣжкованъ ржкоп. въ цѣль листъ съ нача-
ло и конецъ.

№ 4.—Псалтирь и Часословъ ржкоп. въ ц. л. безъ нача-
ло и конецъ.

№ 5.—Четвероевангеліе рук. въ ц. л. въ начало-то назна-
чены уставы, какъ да ся чете Евангеліе надъ болшы и проч. по
нѣкой листа нема.

№ 6.—Отечникъ часть втора—рук. скорошенъ въ четверть.

№ 7.—Евангеліе чetyрестолпно въ ц. л. ржк. 16-го сто-
лѣтія.

№ 8.—Служба Св. Отца Іоанна Рыльского, каноны на 8-тъ
гласове, рук. въ ц. л. 17-го столѣтія.

№ 9.—Евангеліе чотырестолитно. рук. на кожъ въ четверть и видися весма старо да ю.

» 10—Миней Мѣсяць Февр. рукопись въ ц. л. безъ начало, а съ конецъ.

» 11—Тріодъ отъ Суббота Лазарева до Вел. Сѣбота рук. въ ц. л.

» 12—Самогласникъ съ Службъ-тъ на Въскресеніе, съ Воскресны-тъ Евангелія. рук. въ ц. л. безъ начало и конецъ.

» 13—Шестодневъ Вел. Василиѣ, Теофилактово тълкуваніе на Евангеліе-то отъ Іоанна. Сказаніе Іуліаново за Іова. Слово Іоанна Архіепископа Солунскаго « Яко ни единого разнствіе ни сопротивсто въ Евангелитѣхъ на Въскресеніе Христова, и другы тълкованія Теофилактовы и Златоустовы, рук. въ ц. л. съ начало а безъ конецъ.

» 14—Адіанты Златоустовы. рук. въ ц. л. съ нач и кон.

» 15—Миней Мѣсяць Фев. 2^я рук. въ ц. л. съ нач и кон.

» 16—Прологъ отъ Септемвр. до Февр. рук. въ ц. л. отъ начало-то до конецъ-тъ пълнъ, само въ М. Окг. въ 19-то число отръзаны три листа.

» 17—Книга Преподобнаго Никона, отвѣты на различни въпросы и другы слова неговы, рук. въ ц. л. безъ начало и кон.

» 18—Тълкованія разныхъ писателей църковныхъ на Іова. рукопись въ ц. л. безъ начало, а съ конецъ.

» 19—Главизны 400, Св. Максима къ Епидію попу, Посл. Вел. Василиа къ Богослову Григорію, и другы слова на другы Св. Отцы. рукоп. въ четверть съ начало а безъ конецъ.

» 20—Законникъ или Кормчій. рук. въ ц. л. съ нач. и кон.

» 21—Іоанна Синайскаго и Іоанна Златоуста поученія различни. рук. въ четверть безъ начало и конецъ.

» 22—Миней М. Октовр. рук. въ ц. л. съ начало и кон.

- № 23—Миней М. Декемвр. рук. въ ц. л. съ начало и кон
» 24—Прологъ отъ начало Септ. до 27 Августа рук. въ
ц. л. съ начало а безъ конецъ.
» 25—Тріодъ цѣль отъ Нед. Мытаря и Фарисеа до Сѣб-
бота Лазаревѣ рук. въ цѣль листъ.
» 26—Соборникъ отъ Сѣбота Лазаревѣ до Нед. Всѣхъ
Святыхъ. рукопись въ цѣль листъ съ начало и конецъ.
» 27—Общакъ на Господскы и Богород. праздн. и на вел.
Святѣ. рук. въ цѣль листъ съ начало, а безъ конецъ.
» 28—Отечникъ безъ начало и конецъ. рук. въ цѣль листъ.
» 29—Св. Ефрема. рук. въ цѣль листъ съ нач, а безъ к.
» 30—Миней М. Іан. рук. въ цѣль листъ съ нач, и конецъ.
» 31—Миней М. Окт. рук. въ ц. л. съ нач, а безъ конецъ.
» 32—Отечникъ рукопись въ ц. л. безъ начало и конецъ
» 33—Миней М. Марта рук. въ ц. л. съ начало и конецъ
» 34—Варлаама и Іоасафа Іудійскыхъ рукопись въ цѣль
листъ безъ начало.
» 35—Св. Златоуста разны слова рук. въ цѣль листъ съ
начало и конецъ.
» 36—Апостолъ—Дѣянія-та и Посланія-та рукопись въ ц.
листъ съ начало и конецъ.
» 37—Житіе Св. Саввы и Симеона Сербскихъ, и тѣлко-
ваніе Θεодорита на пѣсни пѣсней рукопись въ цѣль листъ съ
начало и конецъ.
» 38—Житія отъ разны мѣсяцы на Святѣи и Повѣсти Св.
Отецъ рук. въ цѣль листъ съ начало и конецъ.
» 39—Бесѣды Златоустовы на Книг. Бытія, рукопись въ
цѣль листъ безъ начало и конецъ.
» 40—Четвероевангеліе рукопись въ цѣль листъ съ начало
и конецъ.

№ 41—Миней М. Августа рукопись въ ц. л. съ начало и кон. Въ него ся измира и Служба-та на Св. Іоанна Теоговскаго или Сарандонорскаго.

• 42—Требникъ и чиновникъ Архіерейскій рукоп. въ четверть, съ едно любопытно исповѣданіе на края, въ Маслоосвящен.

• 43—Житія: Св. Великаго Василія, Св. Григорія Акраганскаго, Св. Іоанна Милостиваго, Св. Іоанна Златоустаго, Св. Іоанна Дамаскина, Святыхъ Муженикъ Мины, Ермогена и Евграфіа, Св. Григорія Омаритскаго и прѣше-то негово съ Еввангелио Слово Св. Іоанна Дамаскина на Рождество Христово.

• 44—Лѣствица и Авва Доромей рук. въ четверть, безъ начало, а съ конецъ. Писанъ во время Благовѣрнаго цара Българияскаго Іоанна Александра и царицы Его Теодоры новопросвѣщенныя.

• 45 Слова Св. Максима и Св. Ісаака Сиріина и други слова Св. Іоанна Дамаскина рук. въ четверть, съ начало, а безъ конецъ.

• 46—Полуставъ, въ него Псалтирь и Октоихъ. Въ мѣсяца Февр. 14-й день, има Тропарь и Кондакъ Св. Кирилла Флосифа учителя Славянскаго рукопись въ четверть съ начало и конецъ.

• 47—Литургия Св. Златоустаго и служба съ житіе-то въ Св. Отца Іоанна Рылскаго рукоп. въ четверть съ начало и конецъ—писанъ въ 1608-тъ години.

• 48—Кормчій рук. въ четверть съ начало и конецъ.

• 49—Св. Афанасія Александрийскаго и Св. Теодора Тессалона служба рук. въ четверть.

• 50—Евангеліе рук. въ четверть съ нач. и кон.

• 51—Требникъ рук. въ четверть съ нач. и кон.

№ 52—Отечникъ рук. въ четверть съ нач. и безъ конецъ.

• 53—Слова различны на простобългарскы рук. въ четв. скорошень.

• 54—Молебень Святому Отцу Іоанну Рылскому.

• 55—Общакъ рук. въ ц. л. безъ начало и конецъ.

• 56—Житія Святыхъ рук. въ четверть безъ нач. и конец.

• 57—Полуставъ въ четверть.

• 58—Маргаритъ Златоустаго. Слово о Обрѣтеніи Честнаго Креста, друго слово Св. Адамасіа Александрійскаго рук. въ ц. л. съ начало а безъ конецъ.

• 59—Павсчерникъ, или каноникъ на 8-тѣ гласове рукоп. въ цѣль листь.

• 60—Слова, или изводъ Греческій на простобългарскій рукописъ новъ.

• 61—Евангеліе Златообковано подарено отъ Круничкаго Митрополита Г-на Іосифа рук. въ ц. листь.

• 62—Евангеліе пакъ златообковано, Сучавско рук. въ ц. листь.

Освень исчисленны-тѣ, въ Рылскій-тѣ Мѣнастырь ся измѣрватъ още двѣ весьма огромны и прекрасны ржкописи, които съ наричѣтъ Панигириди и съдържѣтъ весьма богаты матеріалы за нашѣ-тѣ исторіѣ. За тяхъ щѣ каза, що годѣ, другъ пѣтъ, ако ми позволѣ време-то.

В. Чоляковъ.

ПАНАГЮРИЩЕ 1859 год. Октомврія 5-й.

Н О В Ъ С Т Ъ

свѣтлое воскресеніе.

или

БЕЛИКЪ ДЕНЬ.

Преводъ

Р. Филиповъ

(Продълженіе виж. Кн. 29 стр. 663).

— » Той треба да бѣде твърде богатъ, Димитрій „ забѣлежи жена му.

— » Каква полза ные виждаме отъ това » отговори мжжъ-тъ » богатство-то му е при него,—той, нито себе си ползва, нито на други-тъ помагъ. Самичакъ живѣе като май. долень просякъ.

— » Съ такъвъ челоувкъ нѣма никакво търпеніе „ забѣлежи-ха други-тъ жены.

— » Напротивъ азъ пмамъ твърде голямо. Азъ неможихъ бы му ся разсърдилъ, ако и да бѣхъ искалъ; отъ лоша-тъ му нравъ кой търпи, ако не той пакъ саничакъ? Напримѣръ, намыслилъ да ся сѣрди на насъ, и защо? Богъ знае. Не щя да доле да обѣдва у дома-кой загубва? Изгуби само хубавия-тъ обѣдъ.

— » И ные ся надѣваме, че много изгубы отъ вашія-тъ обѣды, зашо-то обѣдъ-тъ вы заслужва голяма честь „ прехортуваха гости-тъ.

— » Азъ съмъ твърде благодаренъ, че чувамъ отъ васъ, та-
жива храни за мой-тъ женъ, зашто-то, признавамъ вы ся, азъ не-
твърде ся полагамъ на тѣзи млади хозяйки. При сичко-то това
що бѣхъ рекалъ за дѣла си Скруга, ще прибавя още, че той,
освентъ като загуби обѣдъ-тъ доня ся и отъ други нѣколко ве-
сели часове, които вече не можатъ съ вѣржъ - и нѣколко весе-
ли пріители. Впрочемъ искали той или не ще, азъ сѣка година
ще го поздравявамъ и ще го викамъ у дома, зашто много ми е
миль. Нѣка да ся смѣе съ менъ, нѣка да ненавижда Свѣтло-то
Въскресеніе, нѣ той не може ми въспрети да ся явяваме при
него съ весело лице и да го викамъ въ гости. Ахъ, дано ми ся
сполучи нѣкога да го принудя, да остави слѣдъ смъртъ-тъ си
баремъ 30 рубли на бѣдныя-тъ си писарь. Да и ми ся чини че
вчера азъ го докарахъ до сълзи „ !.....

При думы-тъ „ докарахъ го до сълзи „ той пакъ ся изс-
мъ, както и прѣвентъ—а слѣдъ него и сичка-та компанія.

Наскоро подадохъ чай-тъ, музыка-та засебри. — Млада-та
Госпожа нж придруживаема отъ фортопiano-то и макаръ пѣсня-
та ѝ да бѣше простичка, нѣ весели-тъ звукове много подѣйстви-
ваха на Скруга; тѣй що-то сичко-то ся сжживи предъ него. Съл-
зы неволно потекоха отъ очи-тъ му, и на душмъ-тъ му стана
по легко.....Тогова си помисли той, че ако въ млади-тъ го-
дини бѣше ся услужвалъ по-честичко въ тѣзи звукове, то дру-
го яче щеше да си въспитава живогъ-тъ, за друго щастіе и дру-
ги радости.....

Сичкыя-тъ вечеръ бѣше отреденъ на веселбы. Игры въ въ-
просы и отвѣти, гатанки, контраданен.....сичко-то вървеше чин-
но. Отъ сѣкж странж ежеминутно ся раздаваше ежеминутно бра-
во, браво! Самичакъ Скругъ до толкосъ ся увлече въ тѣзи об-
ща веселбж, что-то самъ предлагаше въпроси и чякаше отвѣти-

тъ безъ да помисли, че той е невидимъ, и гласъ-тъ му не ~~може~~ да ся чува. Даже ког то предлагали помежду си въпроси-те. Скругъ твърде удачно ги е рѣшавалъ.

Проводникъ-тъ остана твърде доволенъ, кѣто виде, въ каквѣо весело расположеиіе духа ся е намиралъ Скругъ, и вече ся напѣти; нъ Скругъ начпѣ, като дѣте да му ся моли, да почека още малко до когато ся распржешигъ гости-тъ. Нъ на това прѣе строгъ отвѣтъ : » не е възможно. »

— » Ето и друга игра. Умолявамъ вы още малко—баремъ половина часъ. »

Тѣзи игра ся наричаше „ да .. или „ не „; Племянникъ-тъ длѣженъ бѣше да намисли нѣщо, а сички-тъ други да познаватъ що е намислилъ. И ето посинаха сѣ отъ сѣкадѣ въпроси, то увѣриваха, че той е намислилъ за звѣрове сърдитъ,—макаръ и да имъ е казвалъ, че това, що е той намислилъ не е нито конь, нито крава, нито оселъ, нито быкъ, нито тегръ, нито пестъ, нито котка, нито пѣкъ мечка.

Слѣдъ сѣкой подобенъ въпросъ, млады-тъ хозяенъ бязди-свалъ отъ смѣхъ. Наконецъ, една отъ сестры-тъ на жена му завикъ съ сѣззы :

— » Азъ познахъ, Диматрій ! Азъ познахъ що бѣше ты намислилъ ! „

— » Какво ? „

— » Дѣда-си, Скру-у-у-у-уга ! „

— » И тѣй » каза племянникъ-тъ » той ны доде случай да ся позабавиме малко съ него днестъ-и твърде голѣмъ неблагодарность ще бѣде, отъ нашъ-тъ странъ—ако не испремъ за здравіе-то му.

Наскоро софра-та бѣше сложена; пахари съ вѣто вино бѣхъ напълнены—» за здравіе-то на Г-на Скруга ! „

— » Весело да празнува и много, много години „
продължи племянникъ-тъ; » той може и да не приеме наше-то
поздравление, нъ ние пакъ ще ниеме за здравіе-то му! »

Еъ продължение-то на тозы разговоръ Скругу стана по весело и по легко на сърце-то му, тъй що то той готовъ бѣше да улови пахъръ-тъ и да ги поблагодари,—нъ изведнаждъ часовникъ-тъ удари дванадесетъ; джхъ-тъ и сячко-то исчезнѣ—и Скругъ ся намери пакъ въ одажъ-тъ си. При последне-то удряне на часовникъ-тъ той вспомини предсказаніе-то Марлево, и чтомъ си издигнѣ очнъ-тъ, видѣ предъ себѣ си тържественнѣ-тъ призракъ завигъ отъ крака-то до главѣ-тъ съ чернѣ мантиѣ и като облакъ ся носеше на среща му.

ГЛАВА IV.

Щомъ призракъ-тъ ся приближи Скругъ неволно паднѣ на колѣннъ-тъ си; защото той въ воздухъ-тъ разливаше на около си мракъ. Черна-та мантиѣ, съ коя призракъ-тъ бѣше накрытъ затуливаше отъ Скруга лице-то му, глава-та и фигура-та, тъй що то видеше ся само една новалителна и распростръга ржка,—и ако не бѣше тѣзы ржка, то твърде мъчно можаше да ся распознае отъ гжестыѣ-тъ мракъ, въ средѣ-тъ на когѣ-то той ся движеше.

Скругъ можеше да распознае само това, че призракъ-тъ е ималъ высокъ возрастъ. Той бѣше недвижимъ и мълчаливъ, и въ присутствіе-то му, Скругъ неволно ся изпълнилъ съ благоговѣенъ страхъ.

— » Азъ съмъ предъ джхъ-тъ на будущее-то рече Скругъ.

Джхъ-тъ не отговори нищо, нъ само указа съ ржжъ-тъ си.

— » Ты ще ми покажешъ сѣнкѣ-тъ на това, кое-то ще бѣде напредъ! тъй ли джхъ? продължи Скругъ.

Горня-та частъ въ мантиѣ-тъ ся сви въ прегъвки отъ що і Скругъ разумѣ, че дѣхъ-тъ можеше бытъ му е помахалъ съ глава-та си. Други отговоръ нѣмаше.

Макаръ Скругъ и да беше вече навъкижалъ къмъ общество-то на дѣхове-тъ, нѣ такъвъ страхъ го завладѣ предъ тѣзи нозѣ и мълчаливъ сѣикъ, що-то позе-тъ му починаи бѣха да треперѣхъ и ся осещатъ не въ състояніе да слѣдва подиръ му. Дѣхъ-тъ го въспрѣ за да му даде время да доде въ себѣ си, нѣ отъ тѣзи благосклонность негова Скругу никога не стана по-легко.

— » Дѣхъ на бѣдѣще-то! » извика Скругъ » отъ тебѣ по-вечъ ся страхувамъ, колко-то отъ предшественни-тъ ты; нѣ азъ знаѣхъ, ты си дошелъ при мене съ добро намѣреніе и азъ ся надѣвамъ скоро да бѣда добъръ челоуѣкъ, за това готвъ съмъ да слѣдвамъ подиръ ты съ благородно и легко сърдце.

Нѣ пакъ нѣмаше отговоръ.

— » И тѣй води мя », рече Скругъ, », води мя, защо-то пошѣ-тъ е кратка, а время-то скъпо, азъ знаѣхъ това; призракъ води мя!

Дѣхъ-тъ ся понесе и слѣдъ него друга невидима сила улови Скруга и го повлече.

Не е възможно да речемъ че тѣ вѣзюха въ градъ зашто-то на около имъ ся представлявало къщи и улици, които сами по себѣ изникноуаха отъ земѣ-тъ и пакъ ся изгубуаха подиръ нѣхъ. Наконецъ тѣ ся намѣриха на биржа-та посредъ търговцы, които бързаха на самъ и тамъ, звѣнтели съ злато-то си, разсѣждавали за работа-та си или глѣдали на часовицы-тъ си. И сичкото бѣше тѣй, като и съкога.....

(Слѣдува).

ИЗОБРЕТЕНІЕ

На малкы-ты, за въ пазвж, часове.

Въ 1500 годинж, въ единъ прекрасенъ день, достопочтенный Нюренбергскы Сѣдникъ, кѣту кончилъ засѣданіе си, наказалъ ся да иди въ дома си, дѣ го чакалъ обѣдъ, приготвенъ подл личенъ надзоръ на неговж также достопочтеннж съпругж. Въ това время явился въ стаж му нечаканъ проситель. Онъ былъ человекъ старъ, съ добра наружность, коя внушавала кѣмъ него уваженіе.

—Господине Сѣдникче! казалъ онъ,—една моя надежда—на ваше милосѣрдіе! повѣлейте да мя зѣиржтъ въ такж тѣмницж, дѣ да нѣма никой да мя беспокои и препятствова кога ся занимавамъ съ работж си.

Сѣдникъ ся почудилъ на такж просбж; но това было само на минутж. Кѣту си помыслилъ и припомнилъ, чи нѣкога быва неприлично да ся предава человекъ въ размышленія, кога му препятствовжтъ чужди человекы, онъ призналъ стариковж просбж за естественнж и общался да ѣж испълни. Но отъ любопытство и състраданія кѣмъ старца, онъ го попыталъ, що го е побудило на таквось желаніе.

—Ето що мя е побудило отвѣщаль старецъ: Азъ имамъ женж и два сына; Азъ ся занимавамъ съ важнж работж, коя мо-

же да мя обогати, но за коиъ азъ нещъ да разгласявамъ до не ъ свършиж. Тѣй трѣба да постѣпва сякій благоразуменъ чловѣкъ. Между това, мое семейство непрестанно мя беспокои съ свое любопытство, и въ цѣлый домъ нѣма за меня спокоенъ съгласъ. Идѣ ли въ стаѣ си да работѣж, тѣй не-можѣтъ да ся стѣрѣжѣтъ дору не видѣжтъ какво азъ правѣж: вникѣжтъ ся на сѣдѣ въ стаѣ ми тѣй, що то ся принуждавамъ да престанѣж отъ работѣж. За Бога Г-нѣ Сѣдничѣ, съжалете ся! Запрѣйте мя въ тъмницѣж—баремъ не на дълго: двѣ недѣли да посѣдѣж въ неѣ, азъ свършилъ быхъ работѣж си.

Старецъ хоргувалъ съ такъвзи жаръ; тѣй убѣдително съ молилъ Почтенному сѣднику, что онѣ, на истина, ся замыслилъ. Тая работа му ся видѣла важна, и онѣ не знаѣлъ на какво да ся рѣши. Поопыталъ ся да придума стареца, за да ся откажи отъ намѣреніе си; думалъ му, чи неприлично е честному чловѣку да проси то мѣсто, кое е назначено за единъ престѣжничѣ; съвѣгивалъ го даже да иди да си пусни кръвь: но нищо неможило да подѣиствова на Просителя.

Сѣдникъ, кѣту видѣлъ, чи нѣма средство съ кое да можѣ да придума стареца, общалъ ся да испѣлни просѣж му, но не прѣди, до дѣ не испита жена му и сынове му. Съ горестъ въ лице, отишелъ си проситель въ дома.

Сѣдникъ испѣлнилъ свое обѣщаніе, и на другій день прѣзвалъ въ Сѣдницѣж сичко стариково семейство. Трѣба сега да ся кажи, чи самъ старецъ и сынове му занимавали ся съ мѣдничѣство (казанджилжкъ). Разумѣва ся, чи приглашеніе въ сѣдничѣж исплашило сичко семейство старого Мѣдника. То начало съгитѣж да вика на стареца: Ахъ ты дартакъ! ты това направи! сичко това е се твои глупости! Е, добръ, ный тебѣ не щѣ забранѣж! и — съ твърдо намѣреніе да оправдай себя прѣдъ сѣдѣж, а сичко

ѣднѣ да свали мѣжу си, отправила ѿ жена Мѣдника на строго испытаніе. Сынове ѿ слѣдвали слѣдъ неѣж.

Еще сѣдникъ не успѣлъ да свѣрши въпроса си, она завывала: Смилите ся Г-нѣ Сѣднике! помогнете намъ несчастнымъ ный отъ нашего старика немамы покой. За какво и да го запитаешь, не ты продумва, а пѣкъ единъ пѣтъ кѣту продума—то много по добрѣ бы было да не е отварялъ уста си! пѣкъ ся сѣрди, сѣрди! тѣй е! Нѣкой пѣтъ ся заканва да ны изколи: Азъ васъ—дума само приближете ся!... а никаквѣ работѣ не върши сичко у насъ въ кѣши утѣва на опаки. Ето уже полвинѣ години стѣ какъ азъ ся мѣжѣ, а онъ това не ще да знай да ва ный не смы му рабы да го хранимъ, а той да сѣди и на готово да яде.....

— Ты не хортувашъ по Хрістіански, казалъ ѿ сѣдникъ.

— Какъ щете тѣй думайте, казала тя, само помогнете на нашъ горестъ,—азъ, истена, сѣмъ несчастна жена!..... и тя начала да плачи.

Сѣдникъ, кѣту видялъ, чи ще бѣди бесполезно да ѿ дава другы въпроси, обѣрналъ ся кѣмъ сынове мѣдника и началъ подробно да ги пыта за татково имъ поведеніе. Они отвѣщали, что около полвинѣ години има отъ какъ татку имъ съвършено ся промѣнилъ: напусналъ работѣ си; началъ да сѣди по цѣли ноци надъ книги, и да ся занимава съ нѣкаквы пусты работы. Единъ пѣтъ тѣ намѣрили въ стаѣхъ му непонятни, за нихъ, инструменти различни мѣдени, дѣрвени и жилезни клѣчицы, кои не бывѣтъ за нищо. Второй сынъ прибавилъ, чи, споредъ негово мнѣніе, татку имъ е лудъ; защо прѣлъ полвинѣ години дошелъ при него единъ Италіанецъ изъ Флоренціѣ, живялъ съ него няколко дны, говорилъ му за нѣщо си, и сетѣ—ся махналъ! « А ваша милость » знай, чи Италіанцы сѣ Магесницы; какво добро чакамы отъ то-

« ва? нашъ татко е лудъ! на празно той не дума: почакай малко; азъ щж откриѣхъ таквось богатство, какво вый и на сѣнь. »
« не сте видяли,—дайте ми само время, да и потърпите малко. »

Кѣту чуль тѣя разсказванія, Сѣдникъ попыталъ майкѣ имъ въма ли тя други дѣтца освѣтъ тѣя?

—Имамъ еще дѣщиря, отвѣщала тя; но она живѣй съ мѣжа се Виллибалда въ другѣ кѣщѣ.

Тогдава сѣдникъ отпусналъ сички нѣхъ кѣту имъ поречалъ да ся обхождѣтъ почтително и ласкаво съ стареца, макаръ онъ и наистена да си побъркалъ ума.

Подиръ това онъ тосъ часъ проводилъ за стариковѣ дѣщиря —Виллибалдова жена.

Тя ся явила—блѣдна и съ цѣло тѣло триперля кѣту есенный листь. Сѣдникъ ѣж поуспокоилъ и ѣя разсказалъ сичко що было говорено за татка ѣя. Бѣдная тая дѣщиря заляла ся съ сълзы, кѣту чуда за полудяванье на татка си. нейна горестъ была искренна, защо тя твърде обичала татка си. Сѣдникъ старалъ ся да ѣя успокои и ѣж молилъ, да му тя разскажи сичко що то ѣя е извѣстно за жизнь на татково ѣя семейство.

— Сега Господише, азъ никакъ не ходѣж у тѣхъ, казала тя, и за то неznamъ какъ тѣ выиѣ живѣѣжтъ. Знаѣж само, чи на татка е много лошево при нѣхъ. Тѣ часто го бранѣжтъ, сѣдѣжтъ и ругаѣжтъ за то, защо то не ся занимавалъ съ свой занаятъ даже искѣжтъ да го отправѣжтъ въ болницѣ. Два пѣти онъ е дохождалъ при меня, и, кѣту разсказва за своѣж горестъ, плачи. Но сичко това за него е нищо; онъ желай само да му давѣжтъ покой, и да не му препятствовѣжтъ кѣту ся занимава съ работѣ си.

— А незнаѣж ли ты, каквѣ работѣ онъ върши, съ какво ся занимава? Запѣталъ ѣж Сѣдникъ.

— Никакъ незнаѣж Господине, отвѣщала тя. Онъ нищо не ми е говорилъ. Казвалъ ми е само, чи тая негова работа е добра, и че, ако му ся удаде да ѣх направи, то онъ ще забрави нѣтъшната си горестъ. А миѣ тѣй е жално за дѣто го угнѣтвяжтъ, що-то не можъ вы изказа!

— Ами, ако ти кажъ да земишъ Татка си въ твоѣж къщи, ба-римъ на нѣколко време—съгласявашъ ли ся?

— Съ радость Господине! онъ ми е татку,—и азъ тѣй го обичамъ!... но мжжъ ми е бѣденъ челоуѣкъ; на татка не ще ся поправи да живеѣ у дома, защо онъ сякога е живялъ по раскошно отъ насъ.

— Е, добръ, съ радость казалъ Сждникъ, кѣту видялъ, чи тѣй благополучно ся кончи това страшно дѣло! — Да викате мастера Петра! казалъ онъ на стражара.

Слѣдъ нѣколко время явилъ ся Мастеръ Петръ. Онъ былъ веселъ; подъ мишиницъ си държалъ едно възелче. « Ето Господ. « Сждниче, казалъ онъ, кѣту влизалъ въ сждницъ, правете сега « съ меня какво щеге! жена ми мя испяди отъ къщи! върви « си дартакъ! каза тя, ты си наумилъ да ми посрамявашъ; рѣшилъ си ся да хортувашъ за насъ неприлично, чи ужъ ный съ тебя лошево постѣпвады! иди сега ищи-та намѣри по добро! ето и азъ додохъ пакъ при васъ. » При тѣя думы онъ ся обърналъ на странъ и видялъ дѣщеръж си. И ты тука ли си? защо? запыталъ я онъ.

— Тя ищи, ты да живеѣшь при неѣж, казалъ сждникъ, за то и азъ тя викахъ да ты кажъ.

— Ты щерко моя! ты искашь да ся натваришь съ лишно бремя, кѣту си тѣй бѣдна? и старецъ, отъ дѣщериницъ си нѣжноть, залялъ ся съ сълзы.

— Татко! ты за меня не си бремя.....казала дѣщеря му. Да

идимъ, да идимъ! ты ще видишъ, какъ у дома ще си спокое-
и, кѣту го уловила за рѣкъ, повела го на вѣнъ.

— Е, кажи сега Маторъ Петре, казалъ Сѣдникъ, кѣту го до-
стигналъ, какъ тѣй си си рѣшилъ да оставишъ сичко си имане
въ рѣцѣ на женѣ си, и да земешъ само нѣкаквѣ си непотрѣб-
ность въ това вѣзелче?

Кѣту чулъ това, старецъ застоялъ и, презрително кѣту по-
гледналъ на сѣдника, казалъ: непотрѣбность? това ли е непотрѣб-
ность? кадишъ вы ся съ честь си, чи ако ся воспользувамъ отъ
время; ако свърши работѣ си до тогава, до кога то самъ ся о-
бѣщамъ; то отъ тѣхъ непотрѣбность, какго вый казахте, ще изле-
зи таквостъ съкровище, на кое сички богати ще позавидѣтъ.....
Прощавай Г-нъ Сѣднице! — Да си идимъ щерко! да но Богъ
чуй мои молитвы и тя възнагради.

Иди та хортувай съ такъви чиликт! казалъ сѣдникъ самъ
себѣ, чуденъ чуденъ чиликтъ, на истена чуденъ!

Слѣдъ еднѣхъ недѣлѣхъ дошелъ при Сѣдника Полиційскій чинов-
никъ, и обьявилъ, чи Маторъ Петръ трѣба да подпадне подъ сѣмъ
за то, зашто-то билъ зетево си момче безъ никаква вина.

Е, това вѣки не е за теглини! казалъ Сѣдникъ, и повелѣлъ
да приведѣтъ Матора Петра. Съ строгъ погледъ посрещналъ онъ
старого Матора, кога послѣдний влязълъ въ сѣдницѣ съ предш-
но си вѣзелче подъ мишинѣхъ. Сѣдникъ прискалъ обьясненіе за по-
стъпки му.

(Слѣдува).

БЪЛГАРСКИ НАРОДНИ ПРИЧТЫ.

Събрани и записаны отъ П. Р. Славейкова.

(Продълженіе Виж. Кн. 20 стр. 657).

Баба скача и назадъ и напредъ а работа-та върви на своя редъ.

Баба не ще наука, по Турскѣ-та Арифѣ тарифъ истемѣсь.

Балабанъ що дума бодка да не знае.

Барабаръ Петко съ мѣжѣ-то и отрепка-та на поясъ.

Баба знай и другъ уличка.

Бабина младина на възбаиръ заличява.

Баба стара за работа, а пакъ млада за срамота.

Баба умъ не купува ами продава.

Баба прави дявола са славн.

Бабо! и на мене единъ уть! — нѣкоя баба была заливачъ на едны Помацы Турцы, и като имъ заливала на тѣхъ не допълняла чаша-та а кога идяло редъ да налѣй за себе съ прѣпълняла ѣж и за да покрый туй що струвала на стѣко приливаніе чаша-та изывквала: уутъ сѣйна баба не види. Еднѣ отъ Помацы-тѣ като ѣк пригледадъ какво правы кога дошло да налива за него рекълъ и: бабо.....

Безъ Бога, кажи не мож. — Незахващай никоя работа додѣ не съпомозишь Богу и, ако са не надѣнешъ нищо неможешъ свърши.
Безъ умъ да търгувашъ пары да хабишь.

Безъ хлѣбецъ, безъ винце сладки прикаски не бывать.

Безъ оно на годежъ.

Безъ възелъ вѣже по малко трай.

Безъ *изеть* не са вде мѣтъ.

Безъ голя каша не бѣва.

Безъ редъ приказва за туй са поразва.

Безъ пары оцетъ, по сладкъ отъ медъ.

Безъ пары здравіе готова болѣсть.

Безъ пары умъ готова лудость.

Безъ грошъ въредъ си лошъ.

Безъ врѣме гостъ отъ Турченъ по лошъ.

Безъ книга челѣкъ като слѣпъ.

Безъ пары нѣдѣ не вари (върви).

Безъ трудъ почивка не иде.

Безъ холума глава на бостаня тыква-та, и Турск. гайлескъ бо-
станъ битеръ.

Безъ бога разрога.

Безъ пары на грагъ безъ нищо на задъ.

Беки ще роди круша-та ябълка.

Беки съмъ пита брала за него. — За туй какъ бержтъ пита Бъ-
лгары-тъ подиръ раждане-то вижъ въ » Българскы народны
обичаи. » Говори са тѣзи причта кога стане маловажна нѣкоя
повреда въ къще или добытакъ нѣщо или друго какво да е
тъквози на което загуба-та не е като да са помине дѣте или
челѣкъ за когото са е пита брало. Дума са еще и:

Беки ще привържъ черны кърпы да го желѣжъ.

Безъ работа попъ ерета-та крышава.

Бита-та крава мѣко не дава.

Били сме вода-та не ще пусне масло.

Бій лоше по лоше.

Бій жена-та си бій глава-та си. — Каквото да правиш на жена си на твой-та глава ще са стовари.

Бие самаря като не и са пада да бие магаре-то.

Бій са като слънцъ първъ за ясла.

Била са Маря съ юнака че му строшила криеака.

Блазъ на глухия че дваждъ чюва.

Благослови попе гумно безъ снопе.

Блазни го д... за прѣсно мѣтко.

Близо ли е Козирокъ до Гърня? — Козирокъ и Гърня сж коли-бы Дръновскы не далечъ едни отъ другы; казва са кога ся вчюдва или пыта пѣкой за едно извѣстно пѣщо.

Близъ до Царя пѣленъ ти джоба, близо до Царя пѣленъ ти и гроба.

Близна ли отъ меда, той му не горчи яда. — алегорія.

Бой са на мечка-та че и на лайно-то й?

Бой са на циганина че и на ботуша му ли?

Боя да ти е просто че турба-та ми дай.

Болѣрина кога ще а Сиромаха кога намѣри, или кога може.

Боленъ Бошко за кокошка.

Бори са съ петли-тѣ.

Бога прѣдлага пакъ съ дявола си помата.

Бобъ и бобъ ей тебе пѣленъ джобъ.

Бобъ ялъ бобъ исповѣдва.

Богъ високо царъ далеко.

Богъ го даде богъ го зе.

Болныя за постелка пытаніе ли иска. Тур.

Борецъ ли ти е яйце то не го подлагай отдолу.

Бориш ли са? отдолу са бори.—пехливанлжнѣ варми, ачяктавъ гюрешъ.

Богатъ е този който—й здравъ.

Боленъ ли си? ще търпишъ на *хекимина* ако му *миришатъ* уста-та.

Болна жена печена *кокошка*.

Болятъ мя очи тѣ отъ него.

Болъ му *масло*—то че си *маже* и *царвулы*—тѣ.

Богатъ като *воденчарска* *мышка*.

Бой са забравя дума не може.

Богу са моли и самъ *печели*.

Богъ да пази отъ *пѣлна* жена и отъ *бѣсна* свиня.

Богъ да пази отъ *циганинъ* кога са *потурчи* и отъ *влахъ* кога са *погърчи*.

Богъ да пази отъ *власки* *вълци* и отъ *бѣломорски* *гърци*.

Боже прости, рано *свѣсти*, кога *пѣтель* на *гноище* и *нѣл* на *огнище*.

Боже *наспори*, *сетъ* *гърци* *расторъ*, *салъ* *едного* *остави* и *него* *козаръ* *направи*.

Болныя ся *вврича* *здравыя* не *дава*.

Бой са и отъ *сѣнка*—та си.

Болѣсть по гора не *ходи*.

Болныя на *постелка*—та го *исповѣдвать*.

Болныя *търси* *хекиминъ*.

Босъ изъ *лука* *ходилъ*.

Боса *ходва* че *хорото* *водва*.

Братъ за брата съ *глава* *заплата*.

Братъ *свидно* по и *чедо* *мило*.

Бръсната *глава* *стрижена* *глава* се *гола* *глава*.

Брада *Грозя* не *плаши*.

Брада *има* и у *пърча*.

(слѣдува).

Съвременна лѣтопись.

Презъ тѣзи пятнадцатницѣ немамы друго правителствено
событіе да кажемъ на читатели-ты, освенъ тыя: 1° Н. П. Мъ-
сѣрѣж Кимилъ-паша падна отъ предсѣдательство-то на Высокия-тъ
судебный Сѣвътъ *Аджамъ - Адміе*, и ся постави на негово мѣ-
сто ветхий *Малие - Назѣрѣ* а послѣ *Евкарѣ - Назѣрѣ* Муса-
Саффети паша, кои-то и двоица-та мы отъ близо познаваме като
мѣжи отличающіеся между царскы-ты служители съ свои-тъ ве-
ликѣ добродѣтели, мѣдрость, и достоинство; 2° Рамзи - ефенди;
кой-то съ 3—4 години насамъ бѣ *Моавинѣ* на Тиджаретъ на-
зѣрѣ, и предсѣдательствоваше на търговско-то тукашно сѣдилище
падна такожде отъ служба-та си, а на негово мѣсто ся постави
Н. П. Салихъ - ефенди, кой-то, лѣкаръ художествомъ, и снаб-
денъ съ отличнѣ мудрость, и скусность и справедливость, бѣ съ-
дѣлъ и по-напредъ отъ 1850 до 1855 и бѣ ся отличилъ и въз-
любилъ на тѣхъ службѣ, а послѣ бѣ ся повывалъ отъ Н. И. В.
Султанъ-тъ и сѣдѣ при Него Хекимъ-бѣшія до 1859, кога-то из-
лезе изъ Сарая-тъ и ся постави Мюстеш-ръ на Попечительство-то

Народнаго Просвѣщенія: вси ся зарадвахъ за негово-то сега зрѣ-
вращаніе на Тизжаретъ-тъ; 3^о Най сетивъ Н. П. Г-нъ Миліадъ
Арістархи, братъ Великаго Логодета, служившій при Высокъ-тъ
Портъ отъ войнж-тъ на самъ като Капу-Кехая на Влашко-то
Княжество до въ начало сего лѣта, а послѣ именованъ бывшій
съ царскъ заповѣдь Управитель Самосскаго острова въ бело мо-
ре слѣдъ оставж-тъ Князь Іоанна Гика, кой-то съ добро-то и
искусно-то си правленіе бѣ вообще възблагодарилъ жегелъ-ты,
сега по прошеніе писменно отъ мѣсто-то преименова и постави-
ся Князь тогоже острова. Дано възвышеніе-то му на той-зи сія-
телно-отличный степень, станяше причина и за истинно благоден-
ствіе на речены-ты жители, кѣмъ кои-то е праведно да сохраня-
ваны въ сѣрдце-то си иѣкожъ сострадателнж память, понеже и-
махмы честь и мы лично, като намѣстникъ покойнаго Князя С.
Боторида, да управляваны сіе плодовитое мѣсто цѣлы пять го-
дины, сир. отъ 1845 до 1850.

Отъ другъ странж станжми сж и въ Гръческж-тъ Патріархіѣ
иѣкои-си событія, за кои-то такожде трѣба да кажемъ иѣщо, за-
що добро и достопоучително е за наши-лы Българи да знахътъ
тяя работы.

1^о. Въ *народный-тъ* глаголемый Соборъ, кой-то по царска
заповѣдь бѣ ся составилъ въ Патріархіѣ-гж отъ вѣтрешны иотъ
вѣнкашны ужъ народны представители, като бѣхъ слѣдъ многочи-
сленны засѣданія рѣшили зѣ добръ почти за сичкы-ты предметъ
за кои-то имажъ повеленіе да премыслятъ, напокопъ по прошеніе-
то на иѣкои-си бѣхъ ся согласили да ся повърнатъ отъ начала и
да разгледатъ пакъ отъ нова сичкы-ты свои рѣшенія за да ся у-
вѣрятъ че не е станжло иѣщо погрѣшка, или ако е станжло, да
иѣ поправятъ, спорядъ общж-тъ пословицж кой-то казва че *вто-
ры-ты мысли сж по мудры отъ първы-ты*. Сега ся научили

че, като прегледали така и одобрили рѣшительно едно законополо-
жително начертаніе съ кое-то ся опредѣлява *по кой начинъ трѣ-*
ба по нинѣ да ся избиратъ и поставятъ Вселенскыятъ Па-
тріархъ и различни-ти епархіални архіереи, подписали го
почти вси-ти членове на Соборъ-тъ, и го проводили на Высокъ-
тъ Портъ съ моленіемъ, ако го и тя удобри, да го потвърди и
да заповѣда отъ сега точно-то му исполненіе, безъ да чака свър-
шаніе-то и на други-ты Соборны дѣла, кои-то могатъ іоше да
ся забавятъ. Но въ исто-то время ся извѣстихмы че Български-
ти и Боснянскыя-тъ представители, като не были испърво согла-
сни на рѣшено-то начертаніе касателно до начинъ-тъ по кой-то
ще ся избиратъ въкашши-ти архіереи, и ся държели всегда за
свое-то писменно *изложение* кое-то бѣхъ дали по напредъ на
Соборъ-тъ за да ся избиратъ архіереи-ти спорядъ церковны-ты
правила отъ духовенство-то и отъ предны-ты мірскы жители на
епархіи-тъ нмъ (1), но не ся одобрило, сега кога-то сички-ти
Гръцкы представители подписали на вышеречено-то Соборно на-
чертаніе, не знамъ какъ ся излъгали та подписали и Боснянскыятъ
и Български-ти, освенъ само единъ, Търновскыя-тъ Г-тъ Х. Ни-
кола. Мы не сме видѣли іоше речено-то начертаніе за да кажемъ
добро ли е за насъ, или не; но мыслимъ че Българско-то выше-
помянато изложение, като наистинѣ согласно съ апостолскы-ты и
Соборны-ты св. Правила, могло бы негли да ся приемне и отъ
сичкыя-тъ днешный Соборъ, ако бѣхмы имали въ него и по-ве-
че и по-достойны представители отъ епархіи-ты си. Сега като ся
искриви тѣй работа-та, и не поспѣшатъ наши-ти Българе да си
представятъ священны-ты свои народны правды връхъ тойзи

(1) Виж. Книж. Год. 11. Лѣтоп. сѣр.

много-важный предметъ на Высоко-то Царско Правительствѣ, оставятъ хладнокровно да ся подтверди и отъ Него речено-то начертаніе, не знамъ послѣ да ли ше бѣдѣтъ въ состояніе да сурьятъ на негово-то исполненіе, зашо Правительствѣ-то кое-то любѣ истиннѣ правдѣ-тѣ, но любѣ такожде законностѣ-тѣ и любѣ брѣя-тѣ чинѣ, ше имѣ всяко право да имѣ каже: *кога не събѣли съласни и благодарни начертаніи, щомѣ чюхте чи стѣнѣло, зашо ми не казѣте? зашо ми ся не опѣкаете?.....* Мы кѣто искренный Българинѣ ето че предѣзвѣстѣвали въ краткѣ, но точно тѣ-зи работѣ на милѣ-ты нѣши соотечественницѣ, и че нека всякій добръ размысли и стори какъ-то го Господѣ научѣ за добро на отечество-то и за мирѣ на церквѣ-тѣ ны.

2° Отъ какъ умре Синайскый архіепископѣ, Патріархѣ Константиѣ, ставѣше слово много за лице-то кое-то бы ся избрѣло и поставили за неговѣй наследникѣ. Догдѣ бѣ живѣ іоѣ покойный архіепископѣ, единѣ отъ най богаты и най отличны-ты Синайскы архимандритѣ ся готвѣше да му наследѣ, и покойный многожды ся показвѣше согласенѣ на негово-то щеніе, а многожѣ ся пакъ и отказвѣше отъ него. Обѣче право-то на избраніе-то му принадлежѣше на монастырскы-ты Синайскы братіѣ, зашо тѣ монастырѣ е отъ край былѣ независимѣ и самовластенѣ, и всякога си е имѣлѣ и употреблявалѣ невѣзбранно право-то за избраніе своего архіепископа, съ кого-то и на избраніе-то му е всякога правѣлѣ согласеніе за какъ да управлява монастырѣ-тѣ и имѣ-ты му. Но со все това той е былѣ іерархическы подчиненѣ Іерусалимскому Патріарху, така що избираемыѣ-тѣ отъ монастырскы-ты братіѣ архіепископѣ трѣбѣше да ся рѣшѣло отъ реченого Патріарха, какъ-то и различны-ти имѣ съ него согласенія трѣбѣше да ся подтверждаѣтъ отъ истаго Патріарха, и тѣ е всякога отъ начала даже до покойного Константиѣ бывѣлѣ,

Какъ-то ся добръ увѣрихмы отъ исты-ты кодексы, кой-то содер-
жавать тыя избранія, соглашенія, рѣкоположенія, и Патріаршескыя
подверженія.—Това като е тѣй, днешныя-тъ Іерусалимскый Па-
тріархъ, основающися на свое-то верховновластно право надъ
реченыя-тъ монастырь, писалъ преди нѣколко время на братія-
та му да си избержтъ кого-то щтъ (освень вышереченаго Кв-
рилла) за архіепископъ по обычаю, и да му го проводятъ да го
рѣкоположи. Като Синайски братъ отишълъ тамъ и реченый Кв-
рилъ. А ги, или подвляни, или подкупени (какво-то казвать)
отъ него, вмѣсто да избержтъ другыго какъ-то имъ писалъ Па-
тріархъ-тъ, избрали по вышегласіе точно него, и го испратили
съ писма-та си до Патріархъ-тъ да имъ го рѣкоположи. Но Іе-
русалимскый Патріархъ, или за да улази достолѣніе-то си, или,
какво-то казва, защо му былъ обадилъ тайно покойный Констан-
тинъ за Квирилла нѣкои-си работы кои-то сж сопротивляли по за-
кону на рѣкоположеніе-то му, не рачи да го рѣкоположи, но пи-
са пакъ на братія-та да избержтъ другыго. А они не рачили пакъ
да послушать, но проводили челоуѣцы да искадъ Квирилла. Слѣдъ
много отъ самъ и отъ вѣдъ упорны препирны, работа-та сж от-
несе послѣдньо до Высокъ-тъ Портъ, коя-то видѣвши че ни една-
та ни друга-та страна не щяла да ся остави отъ притязаніе-то
си, като церковнѣ работѣ сторила ъ хавале на Вселенскыя-тъ
Патріархъ съ заповѣдь да привыка, перво, трима-та другы Па-
тріарсы, а послѣ, и сичкы-ты Синодалны митрополиты, и така вси
на-едно да развалятъ и рѣшять тѣхъ распрѣж: Тѣ ся събрали
нѣколко пѣти, и разгледавшѣ припознали че Іерусалимскый Па-
тріархъ нѣмалъ право да ся противи на монастырско-то щеніе,
и ся много напokonъ старали да предумать Негово Блаженство.
Но най-сетнѣ Вселенскый Патріархъ, като видѣлъ че то е не въз-
ожно, вчера сжботѣ събралъ отнова сичкы-ты синодалны митро

политы, и Александрійскія-тъ Патріархъ, (Антіохійскій-тъ бо
малко боленъ, та не можилъ да дойде,) и вси наедно рѣшили
Іерусалимскія-тъ престолъ немалъ нѣкое право врѣхъ избра-
то на Синайскія-тъ архіепископъ, но само врѣхъ рѣкопозже-
то му, кое-то ся такожде доказало за него *одоумствено*;
стѣдователно ако и слѣдъ това рѣшеніе Іерусалимскія-тъ Патріархъ
не позволи рѣкопозже-то му, тогава Синайски-ти Екзархи
поискать рѣкопозже-то на избранія-тъ си, отъ Великъ-т
церквѣ. Това рѣшеніе подписавше вси, проводили го и Анті-
охійскому Патріарху за да го прочите и да си каже мнѣніе-го:
той издалъ противно мнѣніе, мнѣніе согласно Іерусалимскому Па-
тріарху, и не рачилъ да го подпише. На това отгоръ ся взре-
да станжтъ три преписи отъ това рѣшеніе, п едно да ся прове-
на Высокъ-тъ Портъ, друго да ся даде Іерусалимскому Патріар-
ху, а друго Синайскому Екзарху.

Това событіе, колко-то е злославно и соблазнительно въ пра-
вославнѣ-тъ Восточнѣ церкви, толкова е и поучительно за насъ
Българы-ты. То ны показва че, спорадъ притязаніе-то и на дѣ-
ты спорящы страны, кое-то ся подтверждава и отъ самъ и отъ
вѣдъ отъ двама Равновластны Патріарсы, ветхи-ти Соборни и
ковни правила за избраніе-то и рѣкопозже-то на епископы-ны
были юще въ пълно употребленіе, и не ся уничтожили. Що поу-
чавать дѣйствително тія правила? Исто-то онова що искать и дѣ-
ты речены страны, сир. че *епископъ-тъ трѣба да ся избр-
отъ епархіѣ-тъ си, а да ся рѣкопозлага само отъ вер-
вныя-тъ архіепископъ о из кого-то тя епархія зависи*. По-
искать Синайски-ти братія, то есть Синайска-та епархія? Вер-
ховныя-тъ ны архіепископъ Іерусалимскій Патріархъ
може да ны ся мѣси на избраніе-то епископа нашего; то
наше исключително право, а Патріархъ-тъ е длѣженъ самъ

да ты го рѣкоположи. Що отговаря Іерусалимскій Патріархъ? Азъ вы сж не мѣськ на избраніе-то, то е наистинѣ ваше право; но понеже азъ щѣ по закону да рѣкоположѣхъ избра- нья-тѣ, и рѣкоположеніе-то е равно съ подтвержденіе, прѣ- ба и азъ да го припознаѣхъ за достойнѣ, иначе то бы было нѣкое врьху ми насиліе да припознаѣхъ недостойнаго за до- стоинѣ. Що казватъ врьхъ това Вселенскыя-тѣ и Александрій- скыя-тѣ Патріарси ведно съ сичкы-ты сѣнодалны архіереи? Си- наити-ти (т. е. епархія-та) иматъ право: избраніе-то е ис- ключительно тѣхна работа. и избранья-тѣ, былъ кой былъ трѣба да ся подтверди съ рѣкоположеніе-то отъ верхо- вныя-тѣ имъ Патріархъ, кой-то е длѣженъ безъ нѣкое сопро- тивленіе да го стори; иначе, щомъ призовѣмъ избиратели- ти, щѣ го рѣкоположимъ нѣмъ. — Кога е тѣй, защо Велика-та Церква, защо Вселенскыя-тѣ Патріархъ не позволява никога на епархіи-ты, кои-то сж подъ неговѣ-тѣ верховнѣ власть, да си избиратъ сами архіереи-ты, спорядъ исты-ты вышеречены церко- вны правила? и защо не ся ограничява въ само-то право, кое-то отъ тыяже правила има, да ги рѣкополага, ами ся мѣси непра- вильно и несправедно и въ избраніе-то имъ, не така, какъ-то Іе- русалимскыя-тѣ Патріархъ, съ едно просто чело, съ едно просто неподтвержденіе, но съ съвършенно похищеніе на епархійско-то избирателно право, въ съвършенно исключеніе на епархійскы-ты духовны и мірскы хрістіаны отъ правително-то имъ избирателно право? Но ще вы рекѣтъ че Синайскыя-тѣ монастырь е отъ край ималъ и има такова преимущество, кое-то други-ти епархіи го нематъ. Защо да го нематъ? Дали и тыя спорядъ правила-та апо- столскы, и спорядъ правила-та на Вселенскы-ты Соборы не сж такожде отъ край имали исто-то преимущество? и ако не ся е то и до нынѣ уназило и съхранило, кой е кривъ? епархіи-ты ли

кои-то въ несчастны обстоятелства сж были принуждены да оставятъ сичко на странѣ за да упазятъ свои-ты души и тѣла, и ли Велика-та Церква коя-то ся е воспользовала отъ тыиже обстоятелства да привлече на себе си това тѣхно преимущество, не за да го упазитъ върно и да имъ го повърне цѣло и непочекнато въ по-добры обстоятелства, като нѣкой аманетъ но за да имъ го отнеме съвръхъ и освой, като нѣкой невѣренъ *аманетъкаръ*.

Мы не щемъ да ся простирамы тука по-вече врѣхъ тѣх много-важнѣй за насъ предметъ. Малко-то ны тыя рѣчи сж доволны да дадѣтъ всякому да разумѣе колко Български-ти представители въднѣшныя-тъ у Патріаршіи-тъ Соборъ иматъ право да искатъ возобновленіе-то на ветхы-ты церковны правила за да избиратъ архіереи-ти отъ самы-ты имъ епархіи.

Политическый Дневникъ.

Въ послѣднѣ-тъ Книжницѣ (1) мы ся общахмы да выѣстимъ тукъ писмо-то, кое-то царь Наполеонъ писалъ за Італіи до краля Сардинскаго. За да исполнимъ обѣщаніе-то си мы захващамы политическыя-тъ си дневникъ отъ това вмѣщеніе. Его речено-то писмо:

» Господине брате мой.

» Писмо-то ми до Ваше Величество не е за друго, освенъ да му изложѣхъ днешно-то на дѣла-та положеніе, да му научимъ минѣло-то, и да натѣкнемъ съ него наедно най добрыя-тъ начинъ по кой-то трѣба да слѣдуваме и да вървимъ въ политикѣ-тъ за напредъ. Обстоятелства-та сж мѣкни, и за това трѣба да оставимъ

(1) Видъ Лѣтоп. стр. 366—367.

на странѣ мечтанія-та, бесплодны жалѣнія, и да гледѣмы да видимъ и да познаемъ добръ кое е вещественно-то состояніе на дѣла-та. Така днесъ не е веке слово да знаемъ дали добръ или злѣ сторихъ да заключимъ миръ на Вилж-Франжъ, но да извадимъ изъ мирозаключеніе-то най добры-ты слѣдствія за Італійско-то умирение и за Европейскыя-тъ покой.

» Но преди да влѣземъ въ развиджаніе-то на той-зи въпросъ, ищѣ да наумѣмъ отнова на Ваше Величество препятствія-та, кои-то правяхъ толкъ съ мѣчелъ всякий преговоръ и всякий рѣшителенъ трактатъ.

» Дѣйствиетелно въ войнѣ-тъ има многажды по-малко затрудненія, нежели въ миръ-тъ. Въ войнѣ-тъ, два само интереса има чловѣкъ предъ очи: удареніе-то и защищеніе-то; въ миръ-тъ на противъ трѣба да ся согласятъ едни съсъ други множество интересы поинькога противны.

» Това точно ся случи и на мирозаключеніе-то: трѣбваше да ся направи единъ трактатъ, кой-то да оздрави, колко по-добръ бѣ възможно, независимость-тъ на Італіѣ, кой-то да удовлетвори Сардиніѣ и народны-ты желанія, кой-то обаче да не повреди католическы-ты чюства, нито права-та на самодержцы-ты, въ интересы-ты на кои-то Европа приемише участіе.

» Азъ тогава помислихъ чи, ако бы да щеше австрійскыя-тъ императоръ да ся согласи съсъ мене за да докарамы това много полезно слѣдствіе, то бы ся махнѣли отъ средѣ-тъ противоборственны-ты оныя причины, кои-то отъ нѣколко столѣтія насамъ раздѣлятъ Франціѣ и Австріѣ, и възрожденіе-то на Італіѣ бы станѣло общимъ согласіемъ, безъ да ся пролива нова крѣвъ.

» Ето, спорядъ мене, сщществителни-ти условія на това рожденіе.

» Італія да ся сѣставлява отъ много независимы държавы сѣдинены помежду си съ союзино свръзваніе.

» Всяка една отъ тѣхъ държавы да приѣмне еднѣ особыя представителнѣ системѣ и да стори спасителны поправки.

» Конфедерація-та бы тогава посвятила начало-то на Італійскѣ-тѣ народностѣ, и бы имала едно само знамя, еднѣ самѣ и-тарскѣ системѣ, еднѣ самѣ монеди.

» Средоточіе-то на правленіе-то й ще бѣде въ Римѣ; то правленіе ще ся сѣставлява отъ представители наречены отъ Самодержцы-ты измежду имена-та кои-то ще предложатъ на князѣ заблѣжнены совѣти-ти, така що съ еднѣ таквѣзи *діети* (представителенъ Соборъ) вліяніе-то на царствующи-ты челяди кои-то хора-та имѣтъ въ подозрѣніе като че зачитатъ отъ кѣмъ-то Австріѣ, ще остане въ равновѣсіе съ вліяніе-то на оныя кои-то бы излѣзли отъ избраніе-то.

» Като ся даде на Папѣ-тѣ почтително-то предсѣдательство на Конфедераціѣ-тѣ, удовлетворявася съ тоя и въронсповѣдно то чювство на Католическѣ-тѣ Европѣ, увеличавася нравственното вліяніе на Папѣ-тѣ въ сичкѣ Італіѣ, и тогава може и тѣ да направи отстѣжки и поправки согласны съ законны-ты же-нія на жители-ты.

» Като е тѣй, планъ-тѣ кого-то предложихъ по мирозакленіе-то, може еще да ся извърши, ако ще Ваше Величество употреби свое-то вліяніе за да ся приѣмне предпочтително, други. Впрочемъ голѣмы стѣжки сѣ станжлы до нынѣ въ тоя дѣлъ.

» Ломбардія ся отстѣжи на Сардиніѣ съ еднѣ *уни* дѣлъ; то е вѣже дѣло свършено.

» Австрія ся остави отъ право-то що имаше да държѣ *тѣ* жѣ въ крѣпости-ты Піяченцѣ, Ферраро, и Коммахіо.

» Право-то на самодержцы-ты ся запази наистинѣ *по*

независимость-та на средния Италийскъ за такожде поручительство, понеже всяка мысль за чюждо намѣсяніе ся формално отведе.

• Конечно Венеція ще стане и тя область чисто Италийска.

• Истинна-та полезность Вашего Величества, какъ-то и полезность-та на полуостровъ-тъ, е да ми помагате въ развитіе-то, на тоя планъ за да излизхтъ отъ него най-добри-ти слѣдствія, зашто Ваше Величество не трѣба да забрави че азъ съмь свързанъ съ трактатъ-тъ, и не щж да мога въ конгресъ-тъ кой-то ще да ся отвори да ся откажж отъ обязательства-та си. Какъ ще ся поведе тамъ Франція, то ѝ е назначено отъ напредъ.

• Мы ще искамы да ся соединять Парма и Пияченца съ Сардиніѣ, зашто тыя области ѝ сж, въ случай войны, непременно потребны.

• Ще искамы и Пармская-ти Княгыня да ся повика на Моденж.

• Тоскана, увеличена пегли съ нѣколко земли, да ся даде Великому Князю Фердинанду;

• Да ся приѣмне въ сичы-ты Италийскы Державы една жгдро-евободна система.

• Австрія да ся остави искренно отъ едно дѣло кое-то не ще престане никога да ѝ дава смущенія и запрудненія за напредъ и да ся склони да состави съвсѣмъ пълнж Венетійскж-тъ пародность, като направи въ Венетіѣ не само едно отдѣлено отъ Австріѣ представительство, но даже и една Италийскж войска.

• Ще искамы да ся припознахтъ крѣпости-ты на Мантуѣ и Песчьерж за крѣпости на конфедерациѣ-тъ.

• Най сетивъ ще искамы да ся состави една конфедерация основана на истинны нужды, какъ-то на Италийскы-ты преданія, и на исключеніе-то на всяко чюждо вліяніе, за да подвърди и оздрави дѣло-то на Италийскж-тъ независимость.

» Азъ не щж пожажм нищо за дѣ достигнѣ до това велико-
сѣдствіе; нека Ваше Величество бже увѣрено че, чувства-та
ми не ще ся промѣнятъ; и до колко-то не ся противятъ Фран-
цузскы-ты полезности, азъ ще съмь всякога щастливъ да служж
на дѣло-то за кое-то ся бихмы наедно. »

» Сен Клу, 8/20 Октовріа 1859.»

Това писмо направлю, какъ-то и послѣднѣ рѣкохмы, общо
впечатлѣніе между Еврпейскы-ты Вѣстници, кон-то сж ся захва-
нжли той часъ да го толкуватъ различно, и Лордъ — Палмерсто-
новъ-тъ Вѣстникъ Morning Post надъ това писмо отъ горѣ
казва първы нѣтъ сега че съвсѣмъ печали и сѣдствія ся быж
уже оздравили за Италиѣ отъ Французскж-тж політиж, че сега-
шно-то состояніе на Италиѣ не бы могло да ся сравни съ онѣз-
годишно-то ѣ состояніе, че независимостъ-та ѣ почти въ сичкж-тѣ
сѣвернж странж и въ сичкж-тж средоточж была сега ся порѣ-
чила, и проч. Ето по-слово по-важни-ти другы размышленія на
Morning Post.

« Трѣба да го кажемъ, мы днесъ виждамы у предѣ си по-
добръ отъ другы нѣтъ. Имѣмы нѣщо по-лесно отъ нѣкои не точны
хораты. Французскыя-тъ Императоръ писалъ Сардинскому Краю,
и му изложилъ въ краткѣ положеніе-то си и намѣренія-та си.
Наполеонъ пріимъ отъ Бога дарбж да ся изражива съ съврше-
нж ясность, и е съвсѣмъ невѣроятно да не разберемъ языкъ-
тъ кого-то говори въ писмо-то си, гдѣ-то виждамы единъ нѣтъ
кой-то завожда на нѣкои конгрескы основанія. Обаче, колко е
лесно-испѣлвително да ся види начертаніе-то що сообщава Им-
ператоръ-тъ на Сардинскыя-тъ Кралъ, мы виждамы въ него сти-
хія на много мѣхности.

» И първо, сѣдъ сичкы-ты сбѣдившіяся приключенія, мысль-
та да ся поставятъ отнова на престола-ты си Пармскя-та Кня-

тыня, и Тосканекыя-тъ Великий-Князь, види ны ся совсѣмъ не-согласуема съ мысль-тѣ на независимость-тѣ средоточныя Італіи. Со всѣмъ тѣмъ, понеже тая независимость ся *поручива*, а права-та на тыя Князевы ся само *запазива*тъ, мы щемъ да кажемъ че Императоръ-тъ не предлага возстановленіе-то на Князевы-ты, освенъ за да стори почестъ на полицѣ-тѣ що подписахъ на Вилл-Франкѣ. Отъ сдѣхъ странѣ показва мысль-тѣ, а отъ другѣда-ва ны да разумѣемъ че и самъ види какъ тя не може да ся положи въ дѣйствіе.

• Втора-та мѣчнѣсть що виждамы въ Императорско-то начертаніе е отъ Австрійскѣ странѣ. Какъ може да бѣде, Австрія да отстѣпн Мантуѣ и Песціерѣ на союзны-ты войскы, и да ими само Італійскы войны въ Венетіѣхъ, ꙗко со все това да остане Господарь на това мѣсто само единъ день! Вѣстниѣхъ, мы не можемъ да разумѣемъ това нѣщо. Ако ли, отъ другѣ странѣ, Австрія не рачи да направи Венетіѣхъ чисто Італійскѣ область, и оздрави владѣніе-то ꙗ въ това мѣсто съ присѣтствіе-то на еднѣ силнѣ австрійскѣ войскѣ, нѣи мыслимъ че тогава тя исключива себе си отъ союзъ-тъ, и това ꙗ исключеніе дава на другѣ-тѣ часть Італіи най-добрѣ-тѣ надеждѣ за да си остане чисто Італійска.

• Една друга мѣчнѣсть стои въ союзъ-тъ подъ Папско-то предсѣдательство. Остава всякога да видимъ ще ли рачатъ независимы-ты Італійскы държавы да бѣдѣтъ часть отъ единъ такъвъ-зи союзъ. Можемъ, на примѣръ, да мыслимъ че Неаполскыя-тъ Краль никакъ не ще му дойде добръ, и ще ся откаже даже отъ да отстѣпн нѣкое отъ преимущества-та си въ ползѣ на представителя-тъ Сѣборѣ кой-то ще засѣдава въ Римъ. Съ койѣ власть, съ кое право ще може единъ конгресъ да ся помѣси въ независимость-тѣ сего самодержца, какъ-то и въ независимость-тѣ на средоточнѣ італіѣхъ? Мы явно казвамы че не можемъ да го разумѣемъ.

Умозрително, Неаполскыя-тъ Краля бы требвало да ся поручи
днакво, какъ-то и Княжества-та противу всяко чюждо нахъсяе.

» Это най голѣмы-ты мѣчности що видимъ въ Император-
ско-то начертаніе. Има и другы юще, кон-то не щемъ да назне-
чимъ ; но ако могатъ силы-ты да ся споразумѣхъ предварител-
но за тия мѣчности, тогава не ше има веке нищо, кое-то да сѣ
сопротиви на събраніе-то на единъ конгресъ, въ кон-то и А-
тлія ще да приеми участіе за да ся подварди единъ планъ за И-
талійско-то возрожденіе, на кое-то принадлежатъ най-горещи-и
и состраданія.»

Какъ да е да е, увѣрявася веке отъ вѣ-редъ че съсъ сич-
кы-ты тия мѣчности, гош-то не сж ся рѣшили, нито могатъ да
сѣ рѣшатъ предварително, ще да ся состави единъ конгресъ въ
Парисъ составенъ отъ сичкы-ты Силы кон-то были подписали
трактаты-ты на 1815 л. т. е. Франція Англія, Австрія Россия
Пруссія, Испанія, Португалія, и Сuedія, а съ тѣхъ наедно ще
ли да ся выкатъ пълномощни и отъ Римъ, Неаполь, и Сардинія
и че е и сама Англія, коя-то до нинѣ ся упираше на това скле-
нила ся да учавствова въ тоя конгресъ. Никой веке ся неусо-
мнѣва на това, не сж само вси согласни въ условія-та съ кон-то
казватъ че тя искала да влѣзе въ конгресъ-тъ. Видися обаче че
тя ся е вrekла да влѣзе безъ никакво предварително условіе, и
то зашо-то и ся былъ помолилъ Сардинскыя-тъ Краля. Казвати
дѣйствително че Негово Величество представило на Англійскы-и
кабинетъ че верховно-то владѣніе що пріялъ условно надъ И-
ліж догдѣ рѣши нѣщо за нежъ Европа, имало потребж да ся за-
щити дѣятелно предъ събранія-тъ Европейскый советъ, и
предстателство-то на Англіж ще да му е много по-полезна
въ конгрескы-и преговоры, нежели въ отсутствіе-то и, колко
да е тя доброжелателна за Италиж. Викгоръ Еммануилъ и

мнилъ Англія при това че былъ ся общилъ на Італіяны-ты да имъ бѣде защитникъ на желаніе-то, и че сега започенвалъ да си изпълнѣ общаніе-то молящися на Великѣ Британіѣ да му помогне въ Европейскыя-тъ конгресъ.

При това общаніе-то що далъ Папа-та да стори важны поправки и преображенія въ вѣтрешно-то правленіе на области-ты си, не ще да е было малка причина за да ся склони Англія да влѣзе въ конгресъ-тъ. Казвать наистинѣ и други Вѣстници, и самъ Мониторъ-тъ Французскый, че Папа-та, видѣвъ *зарѣ* че не ще може да стори иначе, понеже го сички-ти налегнули, обѣщався да стори поправки и преображенія кои-то состояли въ у-становленіе-то на единъ избирателенъ Соборъ въ кой-то ще ся избиратъ народни мѣрски представители за единъ средоточенъ Со-вѣтъ въ Римъ, и на едно правленіе свѣщенно мѣрско. Ако да ся изпълни какъ-то трѣба това Папско обѣщаніе, то ще стане наистинѣ едно чудно преображеніе въ княжество-то му, защо до нынѣ спорядъ единъ совѣтъ противу-Евангелскѣ и противу-Хрі-стіанскѣ системѣ, Негово свѣтѣишество не позволяваше никому да пріемне коѣ-годѣ публичнѣ службѣ и кой-годѣ санъ и чинъ, ако не е монахъ, священникъ, епископъ, Кардиналъ, и т. д., като че ли сички-ти други граждане были тѣхни роби за нищо недо-стойни, и като че ли Спаситель нашъ Іисусъ Христосъ не бѣ на-рочно запретилъ на духовны-ты лица да ся не мѣсятъ въ мѣрскы власти, глаголя: *Царство мое нѣсть отъ міра сего.*

Мониторъ-тъ Французскый извѣстилъ официално и това, че Зурихска та конференція си свършила съвѣтъ работы-ты, и мир-ныя-тъ трактатъ ся подписалъ отъ пълномощны-ты на Франціѣ,

(1) Еванг. Іован. XVIII 36.

Австріїж, и Сардиніїж. Это по слово неговы-ты рѣчи отъ 10 Января (н. л.)

• Дѣла-та на Зурихскы-тж конференціїж ся свършихъ, и дѣянїя-та, кои-то ты имаше заповѣдь да заключи, подписахся и днесъ отъ пълномощны-ты на Франціїж, Австріїж, и Сардиніїж.

• Тія составляють три трактата.

• Първыя-тъ заключенъ между Франціїж и Австріїж, согласява отстѣпваніе-то Ломбардіи на Франціїж съ принадлежащия-ты му условія.

• Съ вторыя-тъ Франціїж отстѣпва тѣж область на Сардиніїж съ исты-ты условія.

• Третія-тъ возобновлява миръ-тъ помежду Франціїж, Австріїж и Сардиніїж.

• Различны-ти условія на тыя трактаты, сочинени подухъ-тъ на предварительны-ты Вилла-Франкскы согласія, посвящаютъ и подтверждають тыя согласія.

• Императорско-то Правителство, и Правителство-то на Негово Императорско и Кральско Апостолско Величество съ ся согласили да свыкають собраніе-то на единъ конгресъ, кой-то не прїемне сообщеніе на Зурихскы-ты трактаты, и ще ся сговорятъ за средства-та съ кои-то най-способно бы могло да ся учредитъ умирненіе-то на Италийскъ верху здравы и трайны основанія.

Така съ общо-то си согласіе и тря-ты тыя согласующы Силы оставяють на конгресъ-тъ рѣшеніе-то на въпросы-ты кои-то ся касають до устроеніе-то и умирненіе-то на Италийскъ.

Но кога-то тыя така гласили Италийски-ти привременни правителства, не терпяще веке да гледать мѣста-та си колебаемы отъ непостоянство-то и неувѣреніе-то, прѣбързали та свыказати отъ това нарочны народны Соборы, на кои-то представили че бы-ло нужно да избиряють единъ общы управитель (Regent) за сичкы

средоточнѣхъ Италіи во имя Виктора Еммануила, и за тактъ-зѣимъ предложили неговый родиннѣхъ Князя Савойскаго Евгенія Кариняна, кой-то и единогласно ся избралъ отъ речены-ты Соборы.

Видися че това дѣло на Италійскы-ты Соборы не ся одобрило отъ царя Наполеона, кой-то и далъ советъ Виктору Еммануилу да не припознае Кариняново-то избраніе. Защо ето първо шо писалъ за него Мониторъ-тъ на 12 такущаго (п. л.)

« Собори-ти на различны-ты Державы средоточныя Италіи ся согласили да избержтъ управитель Князя Кариняна. Жялно е едно такава рѣшеніе отъ тѣхнѣхъ странѣхъ, кога-то уже ся готви да стане Европейскый конгресъ за устроеніе-то на Италійскы-ты дѣла, зашто-то иска да предотсѣди въпросы-ты, кои-то щѣтъ въ него да ся рѣшяють.»

Отъ другѣхъ странѣхъ четемъ въ Вѣстникъ Французскый : ераузъ отъ истыя-тъ дѣнь слѣдующы-ты важны рѣчи за истѣхъ-тѣхъ работѣхъ.

« Едно важно приключеніе испѣкижло напрасно въ Италіи. Князь Каринянъ ся превозгласилъ *управитель* отъ Соборы-ты на Флоренцѣ, Пармѣ, Моденѣ и Болоніи.

« Въ това дѣло мы памырамы мысль-тѣхъ, кои-то толкова пѣти бѣ показала една часть отъ Пиемонтскы-ты вѣстницы, и кои-то толкова жарко бѣхъ подкрѣпили Англійски-ти т. е., че трѣба да ся бута Италія да напредува съкы день едижъ стѣжкѣ въ пѣхъ-тъ на соединеніе-то си съ Сардиніи, за да противоположи, на рѣшенія-та шо има да стори будущія-тъ конгресъ силѣхъ-тѣхъ на свѣршены-ты работы.

« Нѣкои-си даже представихъ това изреченіе на чстыри-ты Соборы като отговоръ на Императорово-то писмо, кое-то наскоро ся обнароди. Така поне ся старажтъ да покажтъ работа-та Англійски-ти вѣстници *Таймс* и *Дейли Нейс*».

« Какъ да е да е, управительство-то Князя Кариняна трѣбъ

ваше да ся почете и ся дѣйствительно почете като едно пѣно съ бѣдствія совокупленіе. То не можеше да рече челоувѣкъ че е добръ станѣле, освенъ за единъ само причинѣ: нуждѣ-тъ да ся оздрави сохращеніе-то на добрыя-тъ чинѣ въ земли много разбѣрканы, въ кои-то власть-та на привременны-ты правительства уа-лава отъ день на день, и става недѣятелна.

» Но не ся види кое поручительство може да даде на въ-треишнѣ-тъ срѣдоточныя Италиі безонасность измѣненіе-то на единъ привременнѣ паредбѣ съ другѣ единъ привременнѣ паредбѣ. Ли-це-то на управитель-тъ, кого-то сѣ избрали Собори-ти, е безъ сумнѣніе достойно всякаго уваженія. Но безъ сумнѣніе зако-же не бы могли да го одолжѣтъ да ся сбере съ жители, кои-то ся непрестанно и дѣятелно подбадатъ и движатъ отъ любоIMATE-жнѣ-тъ пропагандѣ, безъ да му дадѣтъ и средства да сп уварди въ пѣлнѣ дѣятелность власть-тъ съ кои-то ще ся обече.

» Така ако да приѣмне управительство-то Князь Евгенийъ Са-войскій-Карианъ, това не ще каже само че трѣба да приѣмѣ връхъ себе си правительство-то на Княжества-та, но ще каже и това че трѣба Сардинскы-ты войскы да влѣзѣтъ въ различни-ты области на Средоточнѣ-тъ Италиѣ; и така ся разбрали работѣ-тъ оніе кой-то го избрали управитель.

» Кой не предусѣща сичкы-ты възможны слѣдствія на едно такова дѣло? Вооружено-то влазаніе на Сардиніѣ въ Княжества-та и въ Папскы-ты области бы даго той-часъ за такова въ тѣхъ влазане правдѣ и на другѣ единъ Италиискѣ Силѣ (Неаполі), нѣ кои-то войскы-ты сѣ ся отъ нѣкое время на самъ уже усредо-точили при предѣлы-ты на Папскы-ты Державы, и това пакъ не бы было най-големо-то бѣдствіе въ такова положеніе, защо Ав-стрія бы прила едно такова дѣяніе отъ Сардинскѣ странѣ за нѣ-мно преступленіе на мирѣ-ты условія.

« Отъ другъ странъ Европа, коя-то ще сега да ся събере на конгресъ за да нареди Италийскыя-тъ вопросъ, има право да иска непременно да си стоятъ работы-ты до нейно-то рѣшеніе, въ исто-то состояніе въ кое-то ся намирахъ кога-то станхъ предложеніе за конгресъ, и бы ся разсѣрдила несумненно отъ покушенія-та, кои-то бы станхли за да ѿ наложатъ едно рѣшеніе, съ еднаж рѣчь, за да ѿхъ наспягътъ.

« Спорядъ тыя разсѣженія, мы не ся почюдихмы да чюемъ че Французско-то Правителство ꙗсовѣтовало формално Сардиніѣ да ся откаже отъ управителство-то, кое-то ся е дало отъ Соборы-ты Князю Кариніану.

« Надѣмся че Н. В. Кралъ Викторъ-Еммануиль, кой-то у-же далъ толкова доказательства за своѣхъ-тъ умѣренность и своѣхъ-тъ мудрость, ще послуша разумны-ты совѣты на Франціѣ. А основающеся крѣпко на мудрость-тъ Н. В. Краля Сардинскаго немалы сумненіе че въ него политически-ти вдохновенія ще бж-дѣтъ согласно съ истинны-ты полезности Итали и Европи».

Сѣмъ види колко съ важны и основателны тѣя разсужденія на вышереченыя-тъ Вѣстникъ, и ще да видимъ до ближнѣхъ-тъ пять-надесятицѣхъ що ще да ся рѣши и за тѣхъ работѣхъ.

Книжевный Дневникъ.

Съ радость и утѣшеніе ся научихмы че *извлечени-ти редовцы* кои-то благоволены-тъ корреспондентъ на Сочинитель-тъ имъ Д. помѣстилъ заедно съ свои особы примѣчанія въ № 453 Цариградскаго Вѣстника, и за кои-то говорихмы въ послѣднѣхъ-тъ Книжницѣхъ, не принадлежали Г-ну Раковскому, но нѣкому ученику Одесскому. Имали смы убо право да ся почюдимъ какъ Г-нъ Раковский бы самъ писалъ такыя *редовцы*, понеже, какъ-

то рекохмы и въ реченж-тѣ Книжицѣ, «ны почитамъ Г-на Раковскаго за *толкова разуменъ и остроуменъ*, ще смѣемъ да бѣждемъ чи и самъ, освенъ ако бы го заслѣпило нѣкое Сочинителско тщеславіе, ще исповеда че таква редовци съвсѣмъ не бѣ было прилично да ся пишеть отъ неговжъ странжъ». Сега ся доказва че наистинѣ Г-нъ Раковский былъ, какъ-то го смыслили. разуменъ и остроуменъ, и че никакъ не былъ писалъ той речены-ты *редовци*. Жалимъ убо що речены-тъ Одесскій ученикъ употребилъ въ писаніе-то си Г-на Раковскыевъ-тъ языкъ и така ны далъ е благословихъ причинъ да подозримъ противу вътрешно-то си убѣжденіе че негли той самъ е былъ нѣкакъ-си сочинитель-тъ на речены-ты *редовци*, спорядъ Французскъ-тъ словицъ *le style, e' est l'homme*, и за да оправдаемъ толкова Г-на Раковскаго колко-то и самага себе, потщавамъ ся да обнародуваме тыя рѣчи кои-то пакъ доказувагъ че отъ нашъ странжъ мы не сме никога имали за Г-на Раковскаго другъ освенъ почителнъ мыслъ.

Трѣба да кажемъ сега нѣщо и за истия-тъ Г-нъ Раковскыевъ *Показалецъ*, за кого-то не имахмы время и мѣсто да говоримъ особновъ послѣднѣх-тѣ Книжицѣ.

Тая достоизмѣчательна книга, издадена въ Одессѣ 1859 г. и 8 годѣмъ, составлялася сичко отъ 164 страницы, отъ кои-то 6-тъ първы содержагъ *Предговоръ*, 14-тъ вторы содержагъ объясненія за три-ты части на кои-то ся раздѣля *Показалецъ*-тъ, а другы-ты 144 содержагъ нѣло-то изложеніе на първж-тъ нѣ часть, защо другы-ты двѣ юще не сѣ ся издали, ако и да были уже написаны и готовы за напечатаніе.

Съ това свое сочиненіе Г-нъ Раковский ималъ цѣль, какъ-то самъ казва въ *предговоръ*-тъ си, «да покаже народу съ нѣ стары чърты бытия му, народопоколенія, языка, правления, сла-

Внаго му прошествия, и проч. А тыя най-стары чърты на бытіе-то, пародопоколеніе-то, языкъ-тъ, правленіе-то, и славно-то произшествіе своего (Българскаго) народа, Г-нъ Раковский, като гы непамярилъ въ никои Гръчскы, Римскы и другы новы и ветхы писатели, за кои-то вообще ище да каже че не писали истинж-тъ, опишълъ даже въ Хиндистанъ да гы търси, и казва че гы на-мбрилъ водащия отъ самыи, каже «вѣренъ источникъ Българскый живъ и говоримъ языкъ, кой твърдъ малкж разикж има отъ Самъскритскаго (Санстритскаго) и Зендскаго языка», сирѣчь отъ Старо-индійскаго, кой-то „языкъ объема сичкы коренны рѣчи Европейскыхъ языкъ“. А освенъ това онъ ся води, за доказаніе *заерз* на своя-гъ предметъ, и огъ различни-ты нравы, обычаи, о-бряды, художества, и занимаія кщны и селскы Българскаго на-рода, кой-то и подробно описва, и часто приводи за допълненіе или подтвержденіе своихъ доказательствъ, стары и новы Българ-кы пѣсни, и д. т.

Безъ да влѣзимъ въ разгледваніе-то на сичкы-ты тыя по-дробности за да видимъ до колко тыя могатъ напистинж да заслу-жить въ доказательство на важныи-тъ му предложеный предметъ, речены-ты подробности сж вообще толкова интересны за сичкыя-тъ народъ, и толкова добръ и вѣрно сж описаны, що напусто гы бы търсиль нѣкой въ никого другиго чюжда и туземца ны писа-теля, и спорядъ това немамы освенъ ^исърдечно да благодаримъ Г-ну Раковскому за трудъ-тъ що пріялъ да гы тѣи хубаво опиши и на свѣтъ издаде. А за да знае сткой каквы и каквы сж тыя по-дробности, и да сжди самъ за великж-тъ имъ важность и инте-ресность, мы ще представимъ тука. въ видѣ оглавленія, главны-ты предметы на речены-ты подробности, кои-то ся нахождатъ въ издаденж-тъ първж часть на Показалецъ-тъ.

Слѣдъ като описва содержаніе-то и на три-ты му части,

Г-нъ Раковский влиза въ матерію, и като показва въ краткъ, въ двѣ различни отдѣленія, кои и каквы предметы мысли че е добро да ся опишѣтъ за нашѣ-тъ народъ, защо отъ тѣхъ смѣшамъ да можемъ да почерпимъ нужды-ты “доказательства на най-стары-ты чрты нашего, бытія, языка, народопокленія”, и проч. какъ-то и за “да сплшемъ нашѣ-тъ повѣстность отъ времени крещенія, до паденія Българскаго царства и до днешнее время”, послѣ говори за *днешны-ты Бълмари*, за *земедѣлие*-то имъ, *орачество*-то имъ, *садоводство*-то имъ, и особно за *копринъ*, *градинарство*, *лозодѣлие*, *шиподѣлие*; а тукъ като ся отбива малко отъ пѣть-тъ си и приказва като въ нѣкожъ паренеежъ за *воденицы*, *лень* и *конопы*, различни *тѣканія*, *шивовы*, *Съдѣн-кѣ*, *Тѣлѣ*, *Зборовы*, *Мѣнежѣ*, *годежѣ*, *свадбѣ*, *застѣкы*, *хлѣбъ* и вѣнчило, напokonъ ся пѣврѣща пакъ на правы-тъ си пѣть и говори за *скотодство*, слѣдъ ко- о казва единъ Бълмарскъ приказъ за кога-то ходилъ дѣдо-Господь по земѣж-тъ, говори за *художество*, и свършва съ нѣколко стиховы за *последный поздравъ залюбеннаго Стоянна* (народнѣ пѣснь) и за *непостижнѣжѣ любовь*, гдѣ-то съ началы ты буквы всякаго стиха става акростихида *Балмари мила мамѣ*.

Трѣба да чете нѣкой самый-тъ трудъ Р-на Раковскаго, за да види колко сѣ любопытны и интересны за всякаго Българина, негли и за чужестранца, сичкы-ты тыя подробности и описанія, за кои-то несумнѣнно сички щѣтъ да му благодарятъ и захвалятъ.

Но можемъ ли да кажемъ исто-то и за языкъ-тъ кого-то употребилъ въ свое-то сочиненіе? Не; той наистинѣ е доста *м-сенъ* и *гладкъ*, но ако и понимаемъ отъ Българы-ты, не е *Бълмарскы*, сирѣчь не е такъвъ-зи, какъвъ-то го днесъ Българ-ти вообще говорно и писменно употреблявать. Г-нъ Раковскы е щѣлъ негли да поправи така языкъ-тъ си, като да го

поправи по-сходенъ и по-приличенъ другимъ Славенскимъ язы-
комъ, какъ-то Сърбскому и Русскому; но не е сапикасалъ че
тога языкъ-тъ му не е нито Българскы, нито Сърбскы, нито Рус-
скы. Съкы народъ паистиня не пише языкъ-тъ си безъ да го
иѣкакъ поправи, но тыя поправки не отхождатъ никога до талъ
като да си загуби всенародныя-тъ характеръ, и да си промѣни
естество-то и лице-то. Мы и други пѣтъ смы доказателно писали
и пакъ и сега казвамы че, какъ-то други-ти народи, тѣй и мы
трѣба да пишемъ языкъ-тъ си *какъ-то го говоримъ, по онова
нарѣчїе* (Българско), *кое-то е най- сообразно съ Старо-Бъл-
га рѣкыя-тъ языкъ, употребляюще правописанїе основано на
этимологиѣ-тъ*. Тѣй ли е сторилъ и Г-нъ Раковский? Не; онъ
видѣлъ за добро да составя, за Българскы языкъ, единъ смѣсъ отъ
Българскы и Славенскы единъ видъ макароническы языкъ упо-
требляющи до *Ситостъ* Славенскы-ты падежи, и наипаче из-
вергающи совершенно членове-ты *тъ, та, то*, кои-то сѣ
най-голема-та и най-отличителна-та черта на ново-Българскыя-
тъ языкъ. На това ще ли намѣри онъ подражатели? ще намѣри
толкова, колко-то сѣ намѣрили и други негови малцина предше-
ственници, като Сърбинъ-тъ Константиъ Огняновичъ, и др. т., и
тѣхныя-тъ языкъ ще да си остане на странѣ, като едно грозно
изятїе на общыя-тъ Българскы обычай.

Тыя малко рѣчи дано бждатъ доволны да убѣдѣтъ Г-на Ра-
ковского да промѣни языкъ-тъ си въ издаиѣ-то на осталы-ты двѣ
части своего Показалеца, кое-то всякый Българинъ така и мы о-
собенно ожидавамы съ великѣ нетѣрпимость.

Въ Цариградъ 15 9врія 1859.

Сочинитель-тъ
Г. Кръстьовичъ.

